Український християнський часопис

МІСІОНАР

Рік заснування 1897 № 11 (133) листопад 2003

РЕДАКЦІЯ ЧАСОПИСУ "МІСІОНАР" ПРОПОНУЄ:

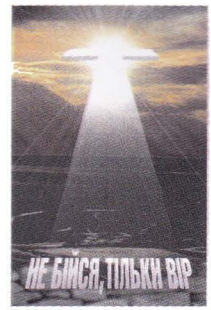

Не бійся, тільки вір *(життя і служіння ієромонаха Студійського Уставу Володимира Василя Вороновського)* /Упорядкування о. Йосафата Воротняка, ЧСВВ і Віри Арів. — Львів, 2003. — 88 с.

Подаємо вам до рук книжку, яку можна б назвати путівником до зросту в святій вірі. У ній іде мова про ієромонаха Студійського Уставу Василя Володимира Вороновського — людини великої сили духа, завдяки молитві і свідченню якої тисячі вірних як в часи підпілля, так і після відродження нашої Церкви ступили на шлях спасіння.

Адресована вона передусім хворим і знедоленим, які шукають ліку від своїх душевних і тілесних недуг та порятунку від наслідків дії диявольської сили.

Від редакції. *У цьому виданні закралася прикра помилка. На с. 51 замість питання, яке починається словами: "Вже вийшли друком..." слід читати: "У книжечці "Зцілюю молитвою" було сказано, що Ви дозволяєте людям виливати віск. Чи це правда?". Просимо вибачення в читачів і в упорядника цієї книжечки Володимира Громика.*

ЗРОБІТЬ СВОЇМ ДІТЯМ РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК!

Вперше випущено українські **"складанки" ("puzzle")** у серії "Християнські свята". Ваша дитина має можливість, складаючи малюнки релігійної тематики, заглиблюватися у зміст великих християнських празників. У цьому їй допоможе коротка розповідь про історію та зміст свята, розміщена на коробці. Вже вийшли у світ чотири мотиви "складанок": Різдво Христове (два види), Богоявлення і Стрітення.

Купивши "складанку", Ви допоможете дітям-сиротам, яким ми подаруємо 10 відсотків від вартості.

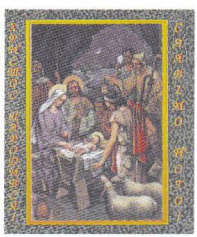

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 2004 РІК:

християнський часопис **"МІСІОНАР"** і Ви матимете доброго порадника у духовному житті!

Передплатний індекс – 23959

Вартість передплати:

на 1 місяць – 1 грн. 78 коп., на 3 місяці – 5 грн.

на 6 місяців – 9 грн. 40 коп., на 11 місяців – 16 грн. 90 коп.

Слава Ісусу Христу!

На місійному завданні Церкви, яке триватиме до кінця світу, в окремий спосіб наголошувалося у жовтні місяці. Вершиною цього стала третя неділя жовтня, коли Святіший Отець проголосив святими трьох місіонерів. Про беатифікацію матері Терези з Калькутти, яка була визначною постаттю Вселенської Церкви та й цілого людства, а також про величне відзначення 25-ліття понтифікату Папи Івана Павла II читайте в цьому числі.

Цього разу також довідаєтеся про важливі рішення останньої сесії Синоду наших владик з України і діаспори. Отці Василіяни вдячні Господеві за ще одного новоієрея Теофіла Штурмака, ЧСВВ, який нещодавно ступив на шлях священства.

Життя нашої Церкви постійно насичене важливими подіями, зокрема копія Туринської плащаниці продовжує своє паломництво містами України. Цю копію вже вшанували у Києві й Донецьку, а згодом побуває у греко-католицьких храмах Івано-Франківська, Одеси та Луцька. Протягом березня-квітня наступного року вона знову перебуватиме у львівському катедральному соборі св. Юра.

У листопаді розпочинається один із чотирьох постів Церкви під назвою "Пилипівка". Отець Василь Зінько, ЧСВВ висвітлює зміст посту в окремій статті. Продовжуємо рубрики "Катехизм Католицької Церкви" і "До Року родини".

Сестра Володимира Максимів, ЧСВВ продовжує аналізувати з богословського аспекту одне із блаженств Божественного Спасителя. Журналіст Владислав Проненко з Харкова ознайомить наших читачів з духовністю українського письменника Григорія Квітки-Основ'яненка.

Отець Мелетій Батіг, ЧСВВ у обширному оповіданні "За рідний край" показує нескорений дух молодого покоління України у часи національно-визвольних змагань 1918-1919 років.

У цьому числі ми вже вдруге за цей рік заторкнули тему голодомору 1932-1933 років в Україні. Успішно завершується експедиція місцями цієї жахливої трагедії українського народу. У рубриці "Постаті УГКЦ" читайте про о. Кипріяна Шульгана, Студійського Уставу. Подаємо коротку історичну довідку про храм свв. Єлисавети і Ольги у Львові.

На запитання нашого читача про книжку "Переслідувана традиція" змістовно відповідає о. Василь Зінько, ЧСВВ. Наша поетична сторінка збагатилася віршем Петра Шкраб'юка про блаженного Теодора Ромжу і переспівом Івана Франка на слова одного з псалмів. Діти та молодь мають нагоду прочитати оповідання про молитву Богданчика.

У некролозі прочитаєте життєписи с. Йосафати Свінчак, ЗССНДМ та о. Дмитра Кащука, ЧСВВ з Аргентини.

З нагоди першого листопада, коли згадуємо наших покійних, а також відхід до вічності Слуги Божого Андрея Шептицького, скріпімося всі у спільній молитві. Згадаймо й героїв Листопадового Чину у Львові і всіх тих, які загинули за волю України. Просімо Господа, щоб здоровий патріотичний дух у нашому народі розквітав і міцнів!

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛИСТОПАД:

(Поблагословлені Святішим Отцем)

Загальний: ЩОБ ХРИСТИЯНИ ЗАХОДУ ЩОРАЗ ГЛИБШЕ ПІЗНАВАЛИ ДУХОВНІСТЬ І БІЛЬШЕ ЦІНУВАЛИ ЛІТУРГІЙНІ ТРАДИЦІЇ СХІДНИХ ЦЕРКОВ.

Поняття "Східні Церкви" досить широке. Коли в загальному говоримо про Схід і Захід, то переважно думаємо про той історичний поділ християнства у 1054 році, який утворив два духовні осередки – Рим і Візантію.

Західне християнство основане на латинській культурі, а східне – на грецькій. Римляни були знаними воїнами і юристами з прагматичним мисленням, а греки – філософами і любителями міфології.

На основі цього дуже вагомого впливу християнство Заходу (або латинське) з осередком в Римі вплинуло також на суспільство, яке переважно віддзеркалює ті староримські якості: все має бути коротко, чітко і

доступно. Тому й богослужіння на християнському Заході є короткими, скромними, без довгого співу (однак з допомогою музичних інструментів). На Сході, навпаки, вони є довгими, основаними на прекрасному співі.

Хоча східне християнство не могло поширитися далеко на Схід, аж до Азії, через вплив мусульманства, яке там вкорінилося, та через несприйняття представниками давніх релігій Китаю та Індії, все-таки воно зберегло, зокрема у східних слов'ян, скарб своєї літургійної традиції і світогляду. Власне ці скарби слід цінувати християнам Заходу. Вони повинні прагнути збагатитися духовністю Сходу, зокрема його красою ікони, способом прикрашення храмів тощо.

Молімося цього місяця, щоб представники східного і західного християнства взаємно не зневажали один одного, прагнули об'єднатися у єдиній вірі, залишаючись різними за обрядами. Про це ми благаємо словами з пісні: "Щоб Захід зі Сходом в єдності співали пісню вдячності".

Місійний: ЩОБ ЦЕРКВА НА АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ, ЯКА ЦЬОГО МІСЯЦЯ ПРОВОДИТЬ ДРУГИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ МІСІЙНИЙ КОНГРЕС, РЕВНО ПОШИРЮВАЛА СВОЮ ЄВАНГЕЛІЗАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ТАКОЖ І ПОЗА СВОЇМИ МЕЖАМИ.

Країни Південної та Центральної Америки є переважно католицькими римського обряду, тому там священики є целебсами, тобто живуть у безженному стані. Багато хто з них готовий іти на місії у країни світу, де християнство ще не поширене. Тому чимало місіонерів власне з латиноамериканських країн і сьогодні трудяться на Христовій ниві у багатьох державах Африки та Азії. З країн Північної Америки, де крім католиків проживає велика кількість протестантів та євреїв, також походить багато місіонерів, які проповідують св. Євангеліє у нехристиянських державах.

Молімося, щоб Церква на Американському місійному конгресі, який організовується цього місяця християнами американського континенту, звернула особливу увагу на поширення євангелізації також і на інших континентах. Просімо Господа, щоб християни робили це прикладом свого ревного християнського життя і благочестя, а також голошенням слова Божого усіма доступними сьогодні засобами масової інформації.

Місцевий: ЩОБ УСІ ЛЮДИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УКРАЇНІ НЕ ЗНЕВІРЮВАЛИСЬ, А ВІДЧУВАЛИ БОЖУ ЛЮБОВ ЧЕРЕЗ ІНШИХ ЛЮДЕЙ, ЯКІ Б ЇХ РОЗУМІЛИ І ДОПОМАГАЛИ.

Людей, які народилися на цей світ неповносправними або які через якусь травму чи стрес такими стали, називаємо особами з особливими потребами. Таких стає чимраз більше. Статистика свідчить, що в Україні кожен десятий громадянин має якісь психічні відхилення. Деякі з них зовсім не дають собі раду в житті і цілковито залежать від доброти і допомоги своїх батьків, рідних, а деколи навіть і представників державних структур – соціальних чи церковно-харитативних.

Ми вдячні Богові, що існують спільноти (наприклад, "Віра і світло"), які в окремий спосіб допомагають батькам, родині і всім християнам донести до людей з особливими потребами доказ християнської любові. Неповносправні люди переважно є "хрестом" для своїх рідних і близь-

ких, але їх слід по-справжньому любити, бо вони дають нам можливість зрозуміти, як треба любити Бога.

Молімося, щоб усі люди з особливими потребами ніколи не падали у зневіру і розчарування, а почували себе завжди любленими і потрібними у суспільстві, а ті, котрі допомагають їм нести цей важкий хрест, могли поділитися з ними дарами, що ними їх наділив Господь.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ЛИСТОПАД – БЛАЖ. ТЕОДОР РОМЖА, 1.11 (19.10)

Теодор Ромжа народився 14 квітня 1911 року у Великому Бичкові на Закарпатті. В 1930 році закінчив з відзнакою державну гімназію в Хусті. Того ж року розпочав філософські й теологічні студії в Римі, де й був висвячений на священика в 1936 році.

Після вимушеного повернення на Закарпаття був призначений 1938 року парохом сіл Березово і Нижній Бистрий. У 1939 році о. Теодор став духівником і професором Ужгородської духовної семінарії. У 1944 році його висвячено на єпископа Мукачівської єпархії.

Владика Теодор був добрим пастирем свого духовного стада. Він завжди заохочував своїх священиків і вірних до стійкості у католицькій вірі. 26 жовтня 1947 року, коли владика Теодор повертався зі села Лавки, що неподалік Мукачева, на нього було скоєно наїзд автомобілем. У лікарні важкопораненого владику отруїли. Єпископ Теодор Ромжа прославив Бога мученицькою смертю 1 листопада 1947 року.

27 червня 2001 року у Львові Папа Іван Павло II проголосив його блаженним. Мощі блаженного Теодора спочивають у крипті катедрального храму в Ужгороді.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ГРУДЕНЬ:

Загальний: ЩОБ ПОСЛІДОВНИКИ ВСІХ РЕЛІГІЙ СВІТУ ПО-БРАТНЬОМУ СПІВПРАЦЮВАЛИ ДЛЯ ПОЛЕГШЕННЯ ТЕРПІНЬ І ЗМЕНШЕННЯ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО ЛЮДСТВА.

Місійний: ЩОБ ЦЕРКВА У КРАЇНАХ, ДЕ ЩЕ ПАНУЮТЬ ТОТАЛІТАРНІ РЕЖИМИ, ОТРИМАЛА ПОВНУ СВОБОДУ ДЛЯ КРАЩОГО ВИКОНУВАННЯ СВОЄЇ ДУХОВНОЇ МІСІЇ.

Місцевий: ЩОБ ТЕЛЕБАЧЕННЯ, ІНТЕРНЕТ ТА ІНШІ МАС-МЕДІА В УКРАЇНІ НЕ БУЛИ ЗАСОБАМИ ШИРЕННЯ НЕМОРАЛЬНОСТІ В НАШОМУ СУСПІЛЬСТВІ, ОСОБЛИВО СЕРЕД МОЛОДІ.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ГРУДЕНЬ – СВ. ДАНИЇЛ СТОВПНИК, 24.12 (11.12)

"СЛОВО ЖИТТЯ"

"Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне" (Мт 5, 3).

Ісус віднедавна почав Свою прилюдну діяльність: запрошує до навернення, звіщає, що Царство Боже є близько, лікує будь-яку недугу.

Юрби людей починають йти за Ним. Він виходить на одну гору і, звертаючись до тих, що Його оточували, виголошує Свою програму життя, яку ми називаємо "Нагірною проповіддю".

Новизна благовісті відчувається вже у перших словах Його проповіді, коли називає "блаженним" не того, хто є багатий, владний, впливовий, але того, хто є бідний, покірний, малий, чистий серцем, хто плаче і є гноблений. Це переворот загального способу мислення, особливо у нашому суспільстві, яке часто вивищує консумізм (споживацтво), гедонізм (бажання насолоди та розкоші) і престиж...

Це Добра Новина, яку несе Ісус і яка приносить радість та надію, вливає довіру до любові Божої, стає близькою тому, хто є у випробуванні і в болі. Ця звістка радості і спасіння є вже синтетизована в першому з восьми блаженств, яке запевняє Царство Небесне бідним духом:

"Блаженні вбогі духом...".

Але що означає бути "убогим духом"? Це означає бути відірваними від дібр і речей, які посідаємо, від створінь, які нас оточують, від нас самих... Одним словом, це означає ставити на задній план у нашому серці все те, що перешкоджає нам відкритись для Бога, щоб виконувати Його волю, і до нашого ближнього, щоб стати одним із ним, щоб любити його так, як слід, бути готовими також залишити все: батька, матір, "поля" і батьківщину, якщо Бог цього від нас вимагає.

Бути бідними, "вбогими духом" — це означає довіритися не багатству, а Божій любові і Його Провидінню. Часто ми є "багатими" турботами за здоров'я, переживаннями за наших батьків, побоюваннями перед певними обов'язками, непевностями у тому, як нам поводитися, різними страхами за майбутнє...

Все це може заблокувати нашу душу і зробити її замкненою у собі, що перешкоджає їй відкритися до Бога і до братів. Саме в такі моменти душевного напруження "вбогий духом" вірить у любов Бога і покладає на Нього всю свою турботу, відчуваючи на собі Його батьківську любов.

Ми є тоді вбогими духом, коли дозволяємо, щоби нас провадила любов до інших. Тоді ми поділяємо і віддаємо до спільного вжитку потребуючих те, що маємо: усмішку, наш час, наші добра, наші таланти. Подарувавши все заради любові, лиш тоді стаємо порожніми, вільними, з чистим серцем.

Ця убогість, плід любові, стає в свою чергу джерелом любові: будучи вільними від свого "я", ми є в стані прийняти цілковито, без жодних умов, Божу волю і прийняти кожну сестру і брата, які проходять поруч.

Усім тим, які живуть такою чистотою серця і духа, Ісус запевняє посідання Царства Божого. Вони є блаженними.

"...бо їхнє Царство Небесне".

Царство Небесне неможливо купити за багатства і не здобувається воно владою. Його приймаємо в дар. Тому Ісус каже бути подібними до дітей або до вбогих, які так само, як і діти, мають потребу отримувати все від інших. І Святий Дух, притягнений любов'ю, зможе наповнити нашу душу, тому що не зустрічає перешкод до повної єдності з нею.

Блаженні вбогі духом через те, що нічого не тримають для себе, мають все; є убогими для себе і багатими для Бога. Також тут справджується вислів: "Дайте, то й вам дасться" (Лк 6, 38): даємо те, що маємо, і нам дано ні мало, ні багато: Царство Небесне.

Ось історія однієї мами з Аргентини, яка розповідає:

"Моя свекруха є дуже прив'язана до свого сина, мого чоловіка аж до ревнощів. Така поведінка завжди створювала труднощі між нами і зробила моє серце закам'янілим щодо неї. Рік тому в неї виявили ракову пухлину, яка вимагала лікування і догляду, чого не могла дати їй єдина дочка.

Слова св. Євангелія, які віднедавна я намагаюся практикувати, змінили моє серце: я вчуся любити, переборюючи всякий страх, приймаю мою свекруху до нашого дому. Починаю дивитися на неї новими очима і любити її: в ній доглядаю і лікую Ісуса. Вона не є байдужа до любові, на моє велике здивування на кожен мій жест відповідає такою самою любов'ю. Божа ласка чинить чудо взаємності!

Проходять місяці жертв, які для мене не є важкими, бо коли свекруха відійде до вічності, ми матимемо мир в душі. У ці дні я помічаю, що чекаю дитину, яку ми вже дев'ять років бажаємо. Ця дитина є для нас явним знаком Божої любові, яка нас переповнює".

К'яра ЛЮБІХ

Переклад з італійської мови о. Теодора Пилявського, ЧСВВ

ГОСПОДЬ — НАШ ЩИТ

Наша редакційна поштова скринька постійно наповнюється листами з подяками читачів, тому ми у скороченому варіанті публікуємо їх зміст, подаючи імена і прізвища людей, а також коротке формулювання отриманих благодатей.

На сторінках часопису "Місіонар" подяки Господу Богу, Матері Божій і св. ап. Юді Тадею висловлюють:

Ольга Стефанишин – за вступ онука до Львівського лісотехнічного університету і Марія – за вступ доньки до навчального закладу (зі с. Якимів Кам'янсько-Бузького р-ну на Львівщині); Оксана з м. Дрогобича на Львівщині – за щасливе народження дитини; Ольга Дичківська з м. Стрия на Львівщині – за оздоровлення від важкої недуги – епілепсії; Ірина з м. Золочева на Львівщині – за успішний вступ до інституту внука Назарія; Ірина з м. Сокаля на Львівщині – за добру і високооплачувану роботу; Іван Пастух зі с. Тяпче на Івано-Франківщині – за охорону життя під час аварії; Любов Гаврилюк із с. Гірник на Львівщині – за вступ до інституту внука Петра; Ірина Канцір з м. Львова – за заступництво у важкі хвилини життя; І. Васько зі с. Реклинець на Львівщині – за вирішення проблем на роботі; Р. Лиховецька зі с. Борусів на Львівщині та Іванна з м. Самбора на Львівщині – за повсякчасну допомогу.

УРОЧИСТОСТІ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ ПАПИ

16 жовтня цього року виповнилося 25 років з дня вибору кардинала Кароля Войтили на Папу Римського Івана Павла II. З нагоди цього ювілею на площі св. Петра у Ватикані Святіший Отець очолив Урочисту св. Літургію латинського обряду у співслужінні близько 300 кардиналів і єпископів, а також сотень священиків з Італії і країн цілого світу. На св. Літургії були присутні також президенти декількох країн, дипломати, громадські діячі, політики тощо.

У своїй святковій промові Папа наголосив на подальшому утвердженні християнських цінностей у цілому світі. Всіх присутніх зворушили його слова: "Впродовж 25 років я постійно брав участь у діалозі між Христом і св. ап. Петром: "Петре, чи любиш ти Мене більше, ніж оці?.. Паси Мої вівці...".

Від імені Синоду єпископів УГКЦ Блаженніший Любомир передав Папі привітання з нагоди ювілею і подяку за все добро, яке він зробив для нашої Церкви і народу.

МАТИ ТЕРЕЗА – БЛАЖЕННА

"Я албанка по крові, індіанка по громадянству, а щодо моєї віри – я католицька монахиня. Згідно з моїм покликанням належу до цілого світу".

Ця світла благовісниця Божого милосердя народилася 26 серпня 1910 року у м. Скоп'є у Македонії. У віці 18 років з бажанням стати місіонеркою вступила до Згромадження сестер з Лорето Пресвятої Діви Марії у Ірландії. Під час облечин прийняла ім'я Марія Тереза (як св. Тереза з Лізьє).

Через 18 років 10 вересня 1946 року під час річних реколекцій отримала *"натхнення"*, своє *"покликання у покликанні"*. Ісус об'явив їй глибоке бажання Свого Пресвятого Серця: *"Прийди, стань Моїм світлом"*. З дозволу своїх настоятельок вийшла зі Згромадження і заснувала нову монашу спільноту, щоб відвідувати убогі родини, обмивати рани дітей, заопікуватися вмираючими і безпритульними людьми. Кожен день починала з Ісусом у Пресвятій Євхаристії і виходила на працю з вервицею в руках, щоб шукати і служити Йому в убогих. Свою жертвенну працю вона називала "краплею надії у морі страждань".

7 жовтня 1950 року нове Згромадження Місіонерок Милосердя було визнане архиєпископом Калькутти. З 1960 року мати Тереза почала засновувати нові доми в Індії та інших країнах, зокрема комуністичних.

За свою харитативну і місіонерську діяльність отримала численні премії і визнання, серед яких Нобелівська премія за мир 1979 року, яку вона прийняла *"на славу Божу і в ім'я убогих"*. Ще за життя матері Терези вже було близько чотири тисячі сестер, які служили убогим у 610 домах у 123 країнах.

5 вересня 1997 року земне життя матері Терези добігло до кінця. Її вшанували державним похороном з боку індійського уряду. Гріб матері Терези дуже скоро став місцем паломництва людей різних віросповідань. Першим чудом за заступництвом матері Терези стало зцілення від раку шлунку 33-річної індійської жінки Моніки Бесри.

19 жовтня 2003 року Папа Іван Павло II беатифікував мати Терезу, що стало кульмінацією святкувань срібного ювілею його папського служіння.

ЗАВЕРШИВСЯ СИНОД ЄПИСКОПІВ УГКЦ

Учасники Синоду єпископів, який відбувався у Львові з 23 вересня по 1 жовтня цього року, передусім намагалися проаналізувати і вирішити питання: як найкраще забезпечити духовну опіку всім нашим людям на сході України, заробітчанам у Європі, емігрантам і забезпечити їм право славити Господа Бога у своєму обряді та мові; як зберегти єдність і зв'язок тих людей із рідною землею, щоб вони відчували, що Церква для них є доброю опікункою.

Також учасники Синоду розробляли план нового церковно-адміністративного поділу в Україні з огляду на передбачене в майбутньому перенесення осідку Глави УГКЦ до Києва, обговорювали структуру патріаршого правління, звертаючи увагу на роль і завдання Постійного Синоду, аналізували фінансові потреби Церкви та можливості найбільш ефективного використання коштів, висували кандидатів на єпископів в Україні і діаспорі тощо.

Багато уваги на Синоді було присвячено аналізу конфліктної ситуації в Бучацькій єпархії. Дві сторони: ті, хто підтримує владику, і ті, хто проти, – не виявляють бажання примиритися. У такій атмосфері керувати єпархією неможливо, тому Синод єпископів доручив владиці Іринеєві Білику, ЧСВВ скласти повноваження і просив Святішого Отця призначити апостольського адміністратора для цієї єпархії.

Наступний Синод єпископів УГКЦ відбудеться у жовтні 2004 року в Києві.

Звернення Синоду єпископів УГКЦ

Владики УГКЦ звернулися до вірних щодо підтвердження рішень Третьої сесії Патріаршого Собору УГКЦ, який проходив у червні-липні 2002 року. Подаємо деякі важливі аспекти:

1. Патріархат. Учасники Собору одноголосно заявили, що вважають проголошення Патріархату нашої Церкви доленосним кроком для дальшої її діяльності. Єпископи під час Синоду визнали, що Патріархат є природним етапом у розвитку нашої Церкви та відповідає постановам Другого Ватиканського Собору, і одноголосно звернулися до Святішого Отця, щоби він своїм авторитетом затвердив це рішення.

2. Назва Церкви. Офіційна – Українська Греко-Католицька Церква.

3. Єдність. Ми покликані допомогти нашим людям через церковні структури відчути батьківську традицію, зберегти святу віру, релігійну культуру. Особливо ми повинні подбати про єдність.

4. Підготовка духовенства. Відповідальність за це несуть церковні виховні заклади, зокрема семінарії. Звертаємось до всіх членів нашої спільноти в Україні і за її межами, а, особливо, до батьків і матерів, з проханням серйозно сприймати покликання своїх дітей присвятити себе служінню святій Церкві. Заохочуємо семінаристів приймати безженний стан священства.

5. Життя і діяльність чернецтва. Як особливі сфери діяльності чернецтва Синод єпископів визначив шкільництво, благодійні установи та душпастирську працю в місцевостях, зокрема там, де немає наших церковних структур.

6. Опіка над молоддю. Молодь як частина нашого суспільства, що потребує особливої опіки, і як покоління, що незабаром посяде належне становище у суспільстві та стане наступною ланкою у житті Церкви. На жаль, у нашій Церкві

молодь не забезпечена належною духовною опікою. Учасники Собору запропонували проведення наступної сесії Собору, присвяченого цій темі.

7. Соціальна і благодійна діяльність Церкви. Учасники Собору заохочували парохів та богопосвячених осіб продовжувати ці гарні почини і очолити працю для допомоги тим, хто її потребує. Матеріальні ресурси Церкви слід скеровувати передусім на освіту духовенства, на утримання храмів, благодійних установ та іншого церковного майна.

8. Інтернет. Учасники Собору закликають використовувати його максимально, ... щоб більше дізнатися про життя наших спільнот, запозичувати їхній досвід, для катехизації, проповідування, навчання тощо.

9. Церкви і держава. І Церква, і держава походять від Господа, ... щоб служити народові. Церква має завдання проповідувати Боже слово, виховувати народ до святості, вести людей до спасіння. Держава повинна дбати про те, щоб кожному громадянину були забезпечені всі права і при цьому збережене загальне добро. У важливих аспектах життя суспільства Церква і держава повинні тісно співпрацювати. Йдеться передусім про сім'ю (родину) і освіту.

За матеріалом прес-секретаріату Глави УГКЦ

НОВОЄРЕЙ З КОЛИСКИ ПОКЛИКАНЬ

14 жовтня цього року на празник Покрову Пресвятої Богородиці владика Софрон Мудрий, ЧСВВ у монастирській церкві с. Гошів на Івано-Франківщині висвятив на священика **о. диякона Теофіла Любомира Штурмака, ЧСВВ.** Новоєрей відслужив свою першу Службу Божу у рідному селі Церківна Долинського р-ну на Івано-Франківщині, яке називають колискою покликань до богопосвяченого життя.

Він народився 29 січня 1975 року. Повну середню освіту здобув у 1992 році. До Василіянського Чину вступив 2 липня того ж року. Перші монаші обіти склав 19 червня 1994 року, а вічні – 11 липня 1999 року. З 1998 року навчається у духовній семінарії у Перемишлі. 4 травня цього року прийняв дияконські свячення з рук владики Софрона Мудрого, ЧСВВ.

ПЕРЕНЕСЕННЯ МОЩЕЙ БЛАЖЕННИХ

Перенесення мощей блаженних нашої Церкви відбувається як в Україні, так і у діаспорі. В Україні вже було перенесено мощі блаж. свящмучч. Миколая Чарнецького, ЧНІ, Йосафата Коциловського, ЧСВВ і Теодора Ромжі. Восени минулого року у Вінніпегу (Канада) відбулася церемонія перезахоронення мощей блаж. свящмуч. Василя Величковського, ЧНІ.

І ось нещодавно до Івано-Франківського катедрального собору було перенесено мощі блаж. свящмуч. Симеона Лукача. До цього часу їх вшановували вірні у с. Старуні Богородчанського району (рідному селі блаженного владики), м. Богородчани, с. Крихівці біля Івано-Франківська. В Івано-Франківську вони ще зберігалися у храмі Різдва Христового.

З нагоди їх перенесення до катедрального собору приїхав Глава УГКЦ Блаженніший Любомир кардинал Гузар, який разом з єпископом-ординарієм Софроном Мудрим, ЧСВВ відслужив Архиєрейську св. Літургію.

ПІСТ – СОЮЗНИК МОЛИТВИ

Що таке піст?

Піст – це добровільне голодування, тобто цілковите або часткове відречення від поживи чи напоїв з релігійних мотивів. Те, що ми звичайно називаємо постом, є властиво стриманістю від м'ясних і молочних страв, а також уникненням гучних забав у визначені Церквою періоди. Все ж таки люди словом "піст" означують як добровільне голодування, так і стриманість, тому в цій статті піст включатиме ці обидва поняття.

Звичайно люди вважають, що піст є тільки на смак, але це неправильно, бо постити слід зором, слухом, мовою та й нюхом. Не менше слід постити і дотиком. Всі люди повинні дотримуватися стриманості у вживанні алкоголю, тютюну, у надмірному захопленні азартними іграми, спортом та й оглядинням телепередач, різних телефільмів тощо.

І з цим кожна людина при здоровому глузді та й життєвій логіці погодиться. Стриманість у всіх шкідливих речах мають дуже важливе значення в особистому, родинному і церковному та громадському житті.

Піст, приписаний Церквою

Піст поділяється на одноденний та багатоденний. Багатоденні – це Великий піст (або Чотиридесятниця), Петрівка, Спасівка (або Успенський) і Пилипівка (або Різдвяний).

Одноденні – це навечір'я Різдва Христового, навечір'я Богоявлення, Усікновення голови св. Івана Хрестителя і Воздвиження Чесного Хреста та й кожна п'ятниця в році, крім тих, що припадають на загальницю. А строгий і для всіх обов'язковий піст приписаний у перший день Великого посту і Велику п'ятницю. Хоч Церква останніми часами злагіднила ці пости, то ними, однак, добрий християнин не повинен нехтувати чи ними легковажити. Християнин повинен натомість сам собі обрати якийсь інший вид відречення, наприклад, відмовитися від перегляду футболу чи улюбленого телесеріалу тощо.

Уже в Старому Завіті було встановлено пости і євреї їх пильно заховували. Через ретельне дотримування постів на вибраний народ спливало Боже благословення. Теж і сьогодні ті, які постять належно, отримують Божу поміч та захорону перед злом і лихом.

У наших часах гедонізму чи розкішництва ідолом для багатьох, і то навіть християн, стало черево. Багато людей жаліються, що часто на роботі у п'ятницю, бо вона є останнім робочим днем тижня, з різних нагод роблять застілля. Кличуть на чай, а якби то на чай! На столах і ковбаса, і горілка, та й інші присмаки. На жаль, на тих гостинах дуже часто більшість становлять християни і ніхто з них не має відваги відізватися і трохи присоромити тих мудрагелів, нагадати їм, що Церква приписує інакше.

Нераз кажуть, що постити шкідливо. Шкідливим піст є тільки тоді, коли люди хочуть похудати, а внаслідок цього нерідко хворіють на численні недуги. Піст же з релігійних мотивів є завжди добрий. Доказом цього є аскети-монахи, що їх називали посниками, бо дуже мало вживали їжі. Але вони доживали сотні літ і ні в кого з них не було ніяких недуг. Мали ще до того і бадьорість тіла, і ясність розуму.

Деякі зауваги щодо посту

Деякі люди пориваються постити у святковий день чи навіть неділю. У нашій Церкві субота і неділя, а також святкові дні ніколи не вважалися посними, за винятком деяких днів.

Вже у Старому Завіті, як от у книгах Неємії та Юдити, сказано, що у святкові дні повинна панувати радість, яка несумісна з постом (пор. Неєм 9 і Юдит 8). А у Новому Завіті наголошено, що постити треба так, щоб інші навіть про це не здогадувалися (Мт 6 і 9).

Варто постити за інших, щоб вони навернулися та й прийшли до пізнання правди й добра – Бога. Жиди постили в Міцці за пророка Самуїла (пор. 1 Сам 7, 6).

Постити слід у дусі покути (пор. Єрем 36). Хто хоче себе освятити, той повинен постити (Юдит 8, 8). Пророк Даниїл постив три тижні і не їв м'яса, ні не пив вина, тоді сподобився видіння ангелів (пор. Дан 10, 3).

У Новому Завіті згадується пророчиця Анна, яка служила Богові вночі і вдень, прославляючи Його постом і молитвою (пор. Лк 2, 37).

Молитва – це звернення душі до Бога, а щоб його скріпити чином, то найкраще таки постити. Молитва і піст є союзниками у боротьбі проти диявола, основної перешкоди на шляху до нашого спасіння.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

РОЗВАЖАННЯ НАД БЛАЖЕНСТВАМИ (5)

"Блаженні милосердні, бо вони зазнають милосердя" (Мт 5, 7)

Милосердя, яке кожен християнин проявляє у своєму житті до ближніх, є необхідним засобом до осягнення святості. Неможливо собі уявити християнство без милосердя. Вже перші християни, вдивляючись в образ Ісуса Христа, наслідували свого Божественного Вчителя і проявляли милосердя не лише один до одного, а навіть до своїх ворогів.

Послідовники Христа впродовж багатьох століть християнства, включно до сьогодення, намагаються творити і творять милосердя в особистому і суспільному житті. Прикладом цього є численні заклади, у яких доглядають за людьми, які потребують допомоги, зокрема сиротами, безпритульними, інвалідами, хворими і неповносправними. Члени різних монаших Чинів і Згромаджень, харитативних християнських організацій опікуються знедоленими людьми, задовольняючи їхні елементарні життєві потреби.

Уся історія християнства побудована на ділах милосердя. Яке ж джерело виникнення і в чому полягають спонуки до виконання милосердя?

Джерелом милосердя є сам Бог: "Милосердний Господь і добрий, повільний до гніву і вельми милостивий" (Пс 103, 8), "Він вінчає тебе ласкою і милосердям" (Пс 103, 4). Будучи милосердним, Бог Отець спонукає і нас проявляти милосердя і доброту до тих членів Божої родини, людської спільноти, які зазнають в житті несправедливості, нестатків і втрат, жорстокості, обмеження людських прав, свободи тощо.

У притчі про невиплатного боржника Ісус Христос повчає нас, що безмежне Боже милосердя до нас зумовлене нашим милосердним ставленням супроти

своїх ближніх. Наш Божественний Спаситель застерігає нас, що відсутність милосердя у малому до нашого ближнього закриває двері безмежного Божого милосердя до нас. Кожна людина прагне, щоб до неї інші ставилися з розумінням і поблажливістю. Ісус Христос сказав: "Учіться від Мене, бо Я лагідний і сумирний серцем" (Мт 11, 29). Лагідні з повним правом можуть очікувати Божого милосердя над собою, бо "любов силу гріхів покриває" (1 Пт 4, 8).

"Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний" (Лк 6, 36). Милосердний Отець об'явив нам у Христі Сині, Який нам звістив благовість, Своє досконале милосердя. Всі ми є дітьми Божими і тому ми, уподібнюючись до милосердного Отця, повинні підтримати бідного, уможливити відпочинок втомленому, зцілити і відвідати хворого чи ув'язненого, знайти загубленого, навернути грішника.

Свідчення Ісуса з Назарету, Який неодноразово проявляв милосердя до людей, спонукає і нас Його наслідувати. Блаженні милосердні – це ті праведні й відповідальні послідовники Христа, котрі зобов'язуються любити ближніх в той спосіб, у який любить нас Небесний Отець, і тим заслуговують звання Його дітей (Мт 5, 45). Вони проявляють безкорисливу любов, яка є прощенням і прихильністю, ініціативою і посвятою, не очікує винагороди чи вдячності.

Милосердні послідовники Христа – це ті, які прощають і все переносять. Вони насправді щасливі, бо знайдуть милосердя Отця Небесного, до Якого прагнули вподібнитися виконанням нової заповіді любові. Вони відкривали двері своїх співчутливих сердець на чиїсь зітхання і сльози, поспішали когось обдарувати теплою посмішкою і добрим словом, потішали в горі, підтримували в безнадійній ситуації, виявляли турботу над самотніми і опущеними, супроводжували зламаних духом у майбутнє. Це з ініціативи великодушних потребуючі отримували кусень хліба, кухлик води, ліки, нічліг тощо.

Такі зазнають милосердя в день, коли здаватимуть рахунок зі свого життя перед Богом. Їхні гріхи будуть покриті милосердним Божим поглядом до тої міри, що до уваги буде братися тільки добро, яке вони вчинили так великодушно з синівського обов'язку, щоб сподобатися Отцю Небесному. Тож вони знайдуть у небі спадкоємство, приготоване Отцем для улюблених і вірних дітей, гідних Його батьківства.

"Блаженні милосердні, бо вони зазнають милосердя". Воістину такі будуть впроваджені в живе сопричастя з Богом завдяки ласці та Божому милосердю, бо стали плодоносними деревами, що приносять добрі плоди (пор. Мт. 7, 17-18; 12, 33-35). І засяють вони у вічності, мов сонце!

Молитва: Господи, дозволь мені сьогодні хоч би до однієї людини проявити милосердя, а якщо я не зможу потішити когось, то нехай моя усмішка, щирий потиск руки, привітання та слова ввічливості до ближніх будуть відблиском Твоєї безмежної до них любові. *(Продовження буде)*

с. Володимира МАКСИМІВ, ЧСВВ

27 листопада цього року виповнюється 80 років життя єпископу-ординарію Івано-Франківської єпархії УГКЦ Кир Софрону Мудрому, ЧСВВ, а наступного місяця ми святкуватимемо 45 років його жертвенного священичого служіння.

Заносимо щирі молитви до Господа за ревне служіння цього визначного ієрарха нашої Церкви та бажаємо йому многих літ!

СИМВОЛ ВІРИ (11)

"Вірую в одне хрещення на відпущення гріхів".

Наш Божественний Спаситель тісно пов'язав хрещення з ісповідуванням віри, сказавши: "Хто вірує й охреститься, той буде спасенний; а хто не увірує, той буде осуджений".

Слово *хрещення* (з гр. слова баптізеін) означає *поринати*. У перші століття християнства хрещення уділялося занурюванням катехумена (особи, яка хрестилась) у воду. Це занурення символізувало смерть людини для гріха, як каже св. Павло: "Хто вмер, той від гріха звільнився" (Рим 6, 7). Виринувши з води, хрещена особа стає новим сотворінням і воскресає від смерті гріховної до життя у благодаті Пресвятої Трійці.

Вже багато століть у більшості християнських Церков св. Тайна Хрещення уділяється поливанням води на голову хрещеного. Ця вода у символічний спосіб змиває усю гріховність з душі хрещеного. Ще на Флорентійському Соборі було затверджено, що св. Тайною Хрещення відпускаються всі гріхи: первородний і особисті, а також усі кари за їхнє скоєння.

Все ж таки у хрещеному залишаються деякі тимчасові наслідки гріха: терпіння, хвороба, слабкість характеру, схильність до гріха, тобто похоті, і сама смерть. Однак, хто законно бореться, той переможе гріх благодаттю Христа і отримає вінець нагороди (пор. 2 Тим 2, 5).

Воскреслий Христос післав Своїх учнів проповідувати всім народам покаяння на відпущення гріхів (Лк 24, 47). Св. Августин каже, що Церква "отримала ключі Небесного Царства, щоб у ній здійснювалося відпущення гріхів через кров Христову і дію Святого Духа. Саме в цій Церкві оживає душа, та, що вмерла через гріхи, щоб жити з Христом, благодать Якого нас спасла".

У своєму творі "Про священство" св. Іван Золотоустий пише: "Священики отримали владу, яку Бог не дав ні ангелам, ні архангелам. Бог утверджує вгорі все, що священики роблять на землі". А св. Августин в одній із своїх проповідей говорить: "Якщо б у Церкві не було відпущення гріхів, не було б жодного сподівання, жодної надії на вічне життя, на вічне визволення. Подякуймо Богові, Який дав Своїй Церкві такий дар".

У відпущенні гріхів священики і Таїнства є тільки знаряддями, якими Господь наш Ісус Христос, єдиний Виконавець і Датель нашого спасіння, хоче користуватися, щоб знищити наші беззаконня і дати нам ласку оправдання.

На Тридентському Соборі було сказано, що "Таїнство Покаяння є для тих, хто впав після Хрещення, необхідним для спасіння, як Хрещення необхідне тим, що ще не відродилися".

Дякуймо Богові за цей великий дар – відпущення гріхів – і користаймо з нього зі щирим покаянням. Там, де є каяття, там відпускаються гріхи. Більшість з нас св. Тайну Хрещення прийняли, будучи ще немовлятами, тому всім нам слід втілити у життя цю надзвичайно важливу обіцянку, яку зробили в нашому імені хресні батьки: відректися сатани і служити Ісусові Христові.

Кожен мусить усвідомити, що він, будучи християнином, повинен свідомо перебрати ту відповідальність, яку тимчасово перебрали його хресні батьки. Християнин, який не прийняв і не виконує цих обов'язків, навряд чи має право називатися ним.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

БЕСІДА З ЄГОВІСТАМИ

Однієї неділі ми, студенти василіянського інституту філософсько-богословських студій ім. Й. В. Рутського у смт. Брюховичі біля Львова, подалися на прохід, як звичайно це робимо у неділю після обіду.

По дорозі зустріли двох жінок, які сміливо представили себе Свідками Єгови. До речі, поблизу римо-католицької семінарії у тих же Брюховичах знаходиться їхній будинок, який вони називають "Зал Царства".

Жінки відразу запитали нас, чи вони йдуть у правильному напрямку на вокзал. Згодом виявилось, що у цьому їхньому запитанні крилася неправда, бо вони досить добре знали місцевість. Знаємо зі Святого Письма, хто є батьком брехні, отож, нам одразу стало ясно, кому вони служать.

Жвава дискусія розпочалася з того, що єговісти розгорнули Біблію, розмальовану всередині, і почали закидувати нас провокаційними запитаннями, вириваючи з контексту численні цитати, які, як відомо, заучують напам'ять. Тлумачили Біблію на свій лад, часто не давали достовірних відповідей на наші запитання або й взагалі відмовлялися від цього. Були більше схильні до монологу, ніж до діалогу (це є постійним явищем, яке їм притаманне).

Вельми критикували вони Святішого Отця, духовенство і богопосвячених осіб. Нагадали про знеславлених закордонних священиків, що вдалися до педофілії, мовляв, Папа відкупив їх від покарання. Та мій співбрат зазначив, що це фальшиві звинувачення. Я перестеріг їх словами зі Святого Письма, що той, хто стоїть, нехай завжди вважає, щоб не впасти. І порекомендував, аби нікого тут не судили, бо коли так чинитимуть, то не зуміють втекти від осуду Божого, бо Господь сказав: "Не судіть, щоб вас не судили" (Мт 7, 1).

Сектанти також нам закидали, чому Бог не зробить чуда, щоб Папа оздоровився, адже він є дуже хворий. Я пригадав їм слова негідників, які кричали до розп'ятого Христа: "Якщо Ти Син Божий, то зійди з хреста" (Мт 27, 40). А мій співбрат додав, що немає потреби у чудесному зціленні Папи, бо така воля Божа. Всевишній зустріне Папу на небесах, бо ж він Йому вірно служив на землі і хто, як не він, заслуговує на те, щоб почути слова: "Добрий і вірний слуго, увійди в радість твого пана" (Мт 25, 21).

Свідки Єгови, притихнувши, виявили, що недавно до них в Італії приєдналася колишня монахиня (перетягають на свій бік нераз майже силоміць). Я їм на те сказав, що бувають такі обставини, коли навіть богопосвячені особи переживають кризу віри і власного покликання, і в такі хвилини часто чинять фальшиві кроки. І після цього додав: "А ви цим одним випадком так радієте і про це кричите на увесь світ, немовби це був ваш найбільший здобуток. Краще б ви зайнялися тими, які взагалі в Бога не вірять, а не зводили на манівці тих, котрі вже обрали дорогу служіння Богові".

Одна з жінок, яка була молодша за віком, спокійно запевняла нас, що спасеться, бо живе начебто по-Божому зі своїм чоловіком, йому не зраджує, не чинить нікому кривди. Мій співбрат на те їй сказав: "Хвалитися не личить християнам. Якщо би Господь не дав, нічого доброго ви б не зробили, бо Він сам сказав: "Без Мене ви нічого не можете зробити". Тому завжди дякуйте Богові і ніколи не хваліться".

На моїх грудях був прикріплений медалик св. Миколая Чудотворця. Я запитав, чи знають вони, хто це такий. Старша жінка враз зізналася, що в її

оселі колись висіла ікона цього святця, бо й син народився у день святкування пам'яті св. Миколая, та з часом родина позбулася образу. Молодша ж сміло сказала, що нічого не відає про св. Миколая, хоча він знаний по всьому світі.

Опісля жінки почули з моїх уст про значущий собор у Нікеї, який було скликано у 325 році. У ньому взяло участь 318 єпископів, серед них був і св. Миколай. Вони засудили згубну єресь Арія, який заперечував Божество Ісуса Христа і Його предвічне народження, навчаючи, що Він є лише найвищим витвором Бога. А після цього мій співбрат додав: "Ви ж, Свідки Єгови, до речі, також заперечуєте Божество нашого Спасителя, а тому ви є новітніми єретиками-аріанами і навряд чи вас можна назвати християнами. Я гадаю, що якщо би св. Миколай жив у час виникнення вашої секти, то також би дав ляпаса вашому засновнику Расселу, як це привселюдно зробив Арієві на Нікейському Соборі".

Молодша жінка була невдоволена надто тим, що в одній парафії отець закликав своїх вірних, аби ті старалися уникати розмов із Свідками Єгови, і говорив, що вони не тримаються правдивої науки Ісуса Христа, а "кожен, хто забігає наперед і не тримається Христового вчення, той не має Бога. Хто ж перебуває в цьому вченні, той Отця і Сина має. Якщо хтось до вас приходить і цього вчення не приносить, того до хати не приймайте і не вітайте. Бо хто його вітає, бере участь у його лихих вчинках" (2 Ів 9-11).

Старша жінка єхидно дорікала, що християни нашої Церкви зловживають алкоголем, наркотиками тощо, вирізняючись неморальною поведінкою, знічев'я згадавши, що раз пішла до магазину за покупками. І продавщиця, яка, до речі, відвідує католицьку церкву, ошукала її на вазі, не додавши потрібної суми грошей... Я їй відповів, що на ниві росте як кукіль, так і пшениця. І лише Ісус Христос, Господар жнив, спалить кукіль, а пшеницю дбайливо позбирає в засіки.

При кінці нашої розмови надійшов немолодий тутешній чолов'яга, який був, щоправда, в нетверезому стані. Він привітався з нами традиційним християнським привітом. Я йому мигцем відповів. А жінки відразу в гострій формі зробили мені зауваження, мовляв, так поступати не годиться, бо ж той поводить себе тепер негідно... Я їм на те відповів: "Зі Святого Письма знаємо, що наш Божественний Спаситель ніколи не цурався і не відкидав жалюгідних грішників, зокрема, митарів та блудниць, хоч вони були чи не найгіршою верствою населення. Ще зазначав Він, що "лікаря потребують не здорові, а хворі" (Мк 2, 17). Отака в них любов до ближніх, яка зовсім протилежна Христовій заповіді любові.

Услід нам заблукані гукнули, що ми йдемо широкою дорогою, а вони – вузькою, бо, як відомо, нас багато, а їх мало... Ми сказали їм, що не важливо, скільки нас, багато чи мало, але важливо, якими ми є. Кожна людина відповідатиме сама за себе, а не за когось, коли стане перед Богом на суді.

Як бачимо, Свідки Єгови все одно залишилися при своїх думках. З ними, направду, нелегко розмовляти, бо вони мандрують манівцями і їхні серця закам'янілі на спасенні упімнення. А це, згідно з наукою Вселенської Церкви, є гріхом проти Святого Духа.

Тож щиро молімся за навернення тих, які знаходяться на оманливому шляху, і просімо Бога, щоб вони не заманювали у свої сіті нові жертви. А Господь радо вислухає вірних дітей.

бр. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

ГОЛОКОСТ ДІТЕЙ УКРАЇНИ

У лютому цього року Верховна Рада України після парламентських слухань про голодомор 1932-1933 років встановила 22 листопада днем вшанування пам'яті жертв цього трагічного голокосту. Ми вже писали у нашому часописі про цей жахливий геноцид українського народу (ч. 5 за 2003 р.). Цього разу ми заторкуємо тему штучного "дітовбивства".

Серед мільйонів знищеного в 1932-33 роках голодом населення України, здебільшого селян, немалу частину становлять діти: ті, які тільки що побачили світ, діти дошкільного і шкільного віку. Напевно, ні одна дитина, бавлячись зі своїми ровесниками, та й підлітки, які допомагали своїм батькам на полі, навіть не здогадувалися, що чекає їх за декілька місяців. А чекала на них смерть від голоду, найжахливіша, мабуть, з усіх інших смертей.

Хіба ж можна було припустити, щоб на найродючіших землях Європи, а, може, й цілої планети, хоч і при невисокому, але й непоганому зібраному врожаї 1932 року працьовите сільське населення незабаром майже всіма родинами масово вмиратиме від голоду. А натхненником цього жахливого за своїми наслідками геноциду українського народу був "батько" Сталін. Це він разом зі своїми опричниками зорганізував цей штучний голодомор, в результаті якого загинуло щонайменше сім мільйонів невинних українських селян, а серед них було і дуже багато дітей.

Характерною ознакою українських сімей того часу була їхня багатодітність: рідко коли в сім'ях були одне чи двоє дітей. Зазвичай у нормальних сім'ях їх налічувалося п'ятеро-семеро, а в деяких — навіть більше десяти дітей. Отакі сім'ї першими і відчули наближення страшної голодної смерті. "Червона мітла", що складалася з місцевого люмпену й комсомольців-активістів та очолюваної присланими з центру "бойовими загонами", вимела геть усе, що можна було би використати для харчування.

Після розкуркулення найпрацьовитішого українського селянина і депортації його в найкращому випадку в "мєста столь отдаленные", прийшла черга на селянина середньої заможності, а то і на бідняка, який чимось не сподобався представникам "найгуманнішої в світі" радянської влади. Селянство було настільке застрашене цими бузувірсько відпрацьованими репресивними заходами, що здебільшого з покорою прийняло виклик долі.

По-людському жаль усіх жертв цього геноциду, невинних страждальців українського села, але чи не найбільше шкода дітей – найціннішого скарбу народу. Не можна встановити точну кількість жертв дитячого геноциду цих років, бо якщо навіть подекуди й реєструвались загалом факти смертності, то ще в 1933 році за вказівкою "зверху" такі реєстраційні списки були вилучені, засекречені, а то й знищені. За деякими даними відомо, що жертвами дітовбивства стали тоді не менше як чотири мільйони дітей.

Тодішня дітвора своїм зовнішнім виглядом нагадувала дітей концентраційних таборів: великі голови на тоненьких шиях, шкіра нелюдського кольору. Ця людиноподібна істота, яка ледь-ледь пересувалася на тоненьких, висохлих до крайності ніжках, ледве втримувала кістяк з неприродно великим животом. У багатьох дітей обличчя втратили людський вигляд, ротики стали розтягнутими, подібно до жаб'ячих.

Хто з дітей мав ще силу рухатись, то вони, як і інші члени їхньої родини, були зайняті постійним пошуком чогось їстивного, щоб можна було хоч трішечки вгамувати голод. Але не завжди щастило знайти якісь колоски, чи незібрану змерзлу картоплю у полі, чи навіть вівса в кінському гної, чи кусочок м'яса здохлої тварини, з'ївши яке, часто заражувались і вмирали.

Найчастіше діти вмирали вдома разом з усією родиною. Вмирали біля доріг до міст, де надіялися знайти на смітниках хоч би картопляні лушпайки чи яєчні шкаралупи, а, може, й окраєць хліба. На залізничних станціях діти гинули при спробах щось знайти у залізничних вагонах (був навіть наказ у них стріляти), нерідко гинули як жертви канібалізму.

Вмирали діти і в т. зв. дитячих будинках для сиріт і безпритульних дітей. А взагалі майже в усіх дитячих будинках аж до літа 1933 року дітей тримали на грані голоду. А коли діти хворіли, то їх навіть і розстрілювали, як це сталося в лебединському дитячому центрі, коли розстріляли 76 дітей, які з'їли неякісну конину. Затоплювали дітей і у баржах у водах Дніпра.

Мариво голоду часто приводило деяку частину таких дітей до злочинного середовища, де їх використовували для здійснення крадіжок, які нерідко закінчувались і вбивством невинних людей. Певну частину дітей, здебільшого з дитбудинків і часто з кримінального середовища, відбирали для вишколу в спеціальних школах НКВС, де "виховували" їх так, що вони ставали пізніше найвідданішими прислужниками "совєтської" влади, своєрідними яничарами, духовними каліками.

Таким чином, одні діти вмирали фізичною смертю від голодування, другі – "вмирали" моральною смертю, поповнивши злодійські угрупування, бандитські зграї, каральні органи для боротьби зі своїм же рідним середовищем, де вони народились і зростали.

Внаслідок цього геноциду діти, які були покликані пізніше стати батьками, народжувати повноцінних дітей і сприяти демографічному ростові, загинули фізично; діти, які вижили в яничарських сім'ях, загинули морально; діти, яких народили моральні каліки, в основному не стали кращими в моральному відношенні від своїх батьків. Діти, які чудом вижили і здебільшого залишились сиротами, були настільки травмовані психічно, що це нерідко негативно впливало на здоров'я їхніх дітей. Одним словом, голодомор 1932-33 років — це трагічна сторінка в житті українського народу. Українська нація втратила неоціненний скарб – працьовитих людей, дітей, вихованих ще у релігійному дусі.

Довелось десь читати, що Сталін – це Ірод 20 ст., але, мабуть, це не так. Ірод наказав повбивати маленьких дітей до двох років, бо серед них міг бути той, який "претендує" на його трон. Українські діти, які стали жертвами голодомору, аж ніяк не претендували на Кремль. Якщо жертви Ірода зазнали миттєвої смерті, то жертви Сталіна вмирали повільною мученицькою смертю. Сталін – це ґарота *(варварське знаряддя катування через задушення — прим. ред.)* на шиї українського народу. З болем в серці треба констатувати той факт, що послідовники і прибічники цієї звіриної ідеології ще не перевелись в Україні: ґароту вони готові заложити на шию українського народу і тепер.

Схилімо голови перед незабутніми тінями цих жертв і просімо Всевишнього, щоб мученицька їх смерть допомогла нам стати більш духовними, патріотичними, однодумно з'єднаними, щоб за словами Тараса Шевченка, в нашій державі була "своя правда, і сила, і воля".

Стефан КРАСНОМОВЕЦЬ

ЗА РІДНИЙ КРАЙ

– Мамо, я хочу йти боротися за Україну...

– Степанку, ти ще молодий. Досить, що пішли твої брати – Іван і Петро, а ти залишайся біля мене. Не витримаю з туги за вами. Та й не відомо, чи ще Україна буде...

– Як вони йдуть, то і я піду з ними. Як не піду, то, може, не будемо мати України, – відповідав з неабияким запалом наймолодший син своїй матері.

– Обох мені жаль, що пішли від мене. Ти ще й свого віку не доріс. Ой, дуже мені буде важко. Не роби цього, прошу тебе.

– Мамо, але ви нас вчили любити свою Батьківщину і навіть як треба, то й життя віддати за неї, а тепер... Мамо, як буде Україна і повернуться брати, то що я їм скажу, як буду дивитися їм у вічі? Мамо, я вас люблю, але обов'язок...

Мати поклала свою руку на голову Степана і розгладжувала його кучері своїми твердими від праці пальцями, а потім, притиснувши його голову до своїх грудей, пошепки промовила:

– Нехай буде воля Божа. Так завжди говорив твій батько. А коли йшов у 1914 році на війну, я теж так проводжала і він обіцяв, що повернеться. Не повернувся...

По обличчі матері текли рясні сльози і після деякої мовчанки вона тихо промовила, перехрестивши сина:

– Нехай тебе, сину мій, благословить Всемогутній Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Святий. На все воля Божа.

• • •

Через три дні жителі села проводжали молодих хлопців, які йшли виборювати права для свого народу. Не було ні оркестру, ні музики. Лишень самі хлопці заспівали: "Хлопці підемо, боротися будемо...". Плакали матері, обтирали сльози сестри і молодші брати. Не втримували сліз бабусі й дідусі. Шістнадцять хлопців йшли до повітового міста Бережани, щоби вступити до українського війська. Проводжала разом з іншими матерями і Анастасія свого наймолодшого сина Степана. З половини дороги поверталися жінки до свого села.

– Одного його мала, хоч би повернувся живим додому, – обтирала сльози і голосила сусідка.

Анастасія йшла мовчки вперед. Призупинившись, спокійно відізвалась:

– А це мій третій пішов. І якщо на це воля Божа, то повернуться наші діти. Лише на Бога надійтеся. Пішли вони здобувати нашу державу. А зараз, як прийдемо до села, то зайдімо всі до церкви і щиро помолімось за своїх синів, за їх щасливе повернення додому.

• • •

Минув 1918 рік. Для України настав незабутній 1919 рік. Галичина, Київ, Поділля, Наддніпрянщина, Кубань – усі ці регіони охопили національно-визвольні змагання. По всій Україні прокотилося відлуння волі і свободи. Та, на жаль, за браком повного розуміння національного відродження і єдності Україна знову і знову попадала під займанщину чужинців.

Ось чотирикутник смерті на Поділлі. Осінь і лихозвісна зима залишили тут багато могил. Молоді хлопці, сповнені ентузіазму і боротьби за майбутнє свого народу, клали своє життя на вівтар свободи своєї Батьківщини. Щодня тиф

безжально забирав їх у вічність. Збільшувалася кількість могил, а матері нічого не знали про долю своїх дітей. Так в'янув цвіт кращої молоді того часу.

Десять отців Василіянського Чину теж ділили свою долю з борцями національно-визвольних змагань. Двоє з них віддали за цю ідею своє життя. Лише деякі могили, які до сьогодні уціліли, зберігають пам'ять з цих незабутніх часів. Немає на них ні імен, ні прізвищ, навіть хрестів.

Національно-визвольні змагання на українській землі закінчувалися. Україна немовби знову була приспана на деякий час. Вороги втішалися таким її сумним станом. Та борці за свободу Батьківщини продовжували свої змагання, якщо не відкрито, то бодай у своїх серцях. Вони поверталися до рідних домівок, влаштовували своє життя, розширювали господарку.

Повернулися до Анастасії Іван і Петро, а від Степана вона не отримала ніяких вісток. Тільки через рік в село загостив високий молодий мужчина і розпитував, де проживає Анастасія. Люди показали дорогу до її хати.

Незнаний гість увійшов до оселі і низько вклонився господині.

– Великий вам уклін, добродійко, від усього військового товариства. Приніс я вам вістку про вашого наймолодшого сина Степана.

Мати почала розпитувати:

– Де він, чи живий?

– Ні, ваш Степан віддав своє життя в борні за Україну. Він завжди був у перших рядах серед своїх побратимів. Та загинув не в бою, а від тифу. Ось, візьміть листи від вашого сина. А це лист від старшини.

Руки матері затремтіли. Не знала, якого листа читати, перекладала з однієї руки в іншу.

– Там пошти не було, а син писав вам постійно, от і назбиралась їх ціла купа. Ось його останній лист, прочитайте.

Вона ледь розгорнула листочок, на якому були рядки, написані олівцем. Невиразні букви говорили про те, що у сина тряслися руки і була гарячка, коли він писав цього листа. Вона почала читати:

"Слава Ісусу Христу! Дорогенька моя матусю! Це, напевно, мій останній лист, бо дуже себе погано почуваю. Дякую вам, матусю, за дар життя. Це ви мене навчили любити Бога, людей і свою Україну. Та, на жаль, Бог дав мені короткий вік. Але я прожив ці літа з Ним, тому не жалійте, що так скоро відходжу. Ось бачу над собою синє небо. Хочеться, щоби Господь простив мені всі мої гріхи і забрав до Себе.

Сьогодні вранці я сповідався. Приходив до мене о. Яким, Василіянин. Що то за добра людина! Він мене потішив і поблагословив на добру дорогу у вічність. Не тужіть за мною, моя рідна нене, а щиро помоліться, бо отець говорив, що материнська молитва має велику силу. Молю Бога, щоб Іван і Петро повернулися, а я вже нехай стану жертвою за свій народ. Мій батько, а також і ви, матусю, говорили: "На все воля Божа". Тиф тут багатьох забрав. І я не кращий від моїх побратимів. До цього листа додаю свої вірші. З Богом, дорогенька матусю!".

Випав лист з материнських рук. Гість подав вірші її сина:

"Підійди, мій товаришу любий,
І на мене ще раз подивись.
Поклади рідну землю на груди
І додому живим повернись.
І розкажеш моїй рідній мамі,
Як вмирав на Поділлі стрілець.

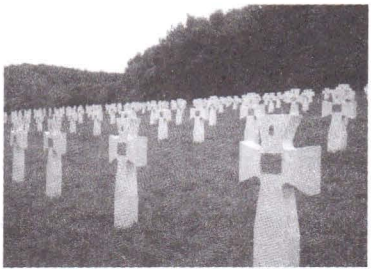

Бог не хоче для мене тут слави,
Свята сповідь – для мене вінець.
Нехай мати за мною не плаче,
Бо вмираю за свій рідний край.
"Так, – сказала, – на все воля Божа",
Прощавай, моя нене, не плач!".

Прочитавши вірші свого сина, Анастасія поклала їх на стіл і довго мовчала. По її щоках котилися сльози. Після довгої мовчанки промовила:

– Україна ніколи не зможе померти, ящо має таких синів, як мій Степан.

– І таких матерів, як ви, Анастасіє, що народжують і виховують таких синів, – додав спокійно гість.

• • •

Через тиждень було перше листопада. На сільському цвинтарі люди засвічували свічки. Туди прийшли і Анастасія і двоє старших синів. На символічній могилі свого наймолодшого сина Степана вона поставила свічку і довго молилася, дивлячись у небесну височінь, немовби там когось виглядала. Серцем відчувала, що Україна здобуде волю.

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

ХРАМ СВВ. ЄЛИСАВЕТИ І ОЛЬГИ

На колишній Солярній площі (нині пл. Кропивницького) у Львові за конкурсним проектом архітектора Т. Тальовського у 1903-1911 роках було збудовано латинський парафіяльний костел для вірних тодішнього західного передмістя. Це храм у неоготичному стилі з гострими шпилями і романськими мотивами.

Освячення храму, який було названо в честь св. Єлисавети, відбулося восени 1911 року, але оформлення інтер'єру тривало протягом довгого часу. Скульптурне оформлення храму очолив П. Війтович. Однією з його кращих робіт в оформленні інтер'єру став головний мармуровий вівтар, який зберігся до сьогодні. У храмі був один із найбільших у місті орган.

Друга світова війна завдала значних пошкоджень храму і понад сорок років після війни реставраційні роботи тут не проводились. Церква діяла до половини 1946 року, поки більшість віруючих латинського обряду не виїхала зі Львова на Захід. Комуністична влада перетворила храм на склад, що спричинило ще більший занепад святині.

З початку 90-х років тут почалися реставраційні роботи. На прохання віруючих храм було передано греко-католицькій громаді. З 1990 по 2002 роки настоятелем церкви свв. Ольги і Єлисавети був о. Михайло Федорів. За більше ніж десятиліття у храмі завдяки зусиллям цього жертвенного душпастиря було чудово відновлено інтер'єр, проте зовнішні роботи ще не розпочато.

Якийсь час після смерті о. Михайла у храмі душпастирював Кир Ігор Возьняк, ЧНІ. Після нього впродовж декількох місяців служили отці Василіяни. Настоятелем храму в той час був о. Віталій Дудкевич, ЧСВВ. Від недавнього часу тут знову служать єпархіальні священики, а управителем парохії є о. Іван Галімурка.

СВЯТА ТАЇНА ПОДРУЖЖЯ (11)

Цього разу поведемо мову про виховання дітей у неблагополучних сім'ях.

Коли християнська сім'я благополучна, вона удосконалює і ущасливлює подругів, добре виховує дітей, готуючи до того, щоб вони стали порядними християнами, а також взірцевими громадянами своєї Батьківщини.

Коли сім'я, на жаль, неблагополучна, тоді подруги не зазнають у ній ні щастя, ні радості. Часто для них таке подружжя видається каторгою. А найбільше терплять у таких сім'ях діти.

Різні бувають причини того, чому сім'я стає неблагополучною. Передусім це гріховність одного чи другого з подругів, а деколи і рівночасно обидвох. Гріхами, які розбивають сім'ю і роблять її неблагополучною, є дуже часто нещирість, подружня невірність, ревнивість, відсутність взаєморозуміння, – одним словом, брак правдивої любові. Часто бідність, різні узалежнення від алкоголю, наркотиків, азартних ігор є причинами неблагополучності сім'ї. У сучасні часи також і заробітчанство розбиває сім'ю.

Як мало яка істота на цьому світі, дитина потребує постійного догляду аж до зрілого віку. Дитині слід дати не тільки дах над головою, щось з'їсти і в щось одягнутися, але вона повинна постійно відчувати духовне тепло, тобто любов своїх батьків і тих, які її оточують, і любов Божу, яка доходить до неї через них.

У неблагополучних сім'ях, де обоє батьків безвідповідально ставляться до своїх обов'язків, неможливо добре виховати дітей. Яблуко, як каже народне прислів'я, далеко від яблуні не падає.

З досвіду знаємо, що все ж таки можливо добре виховати дітей у неблагополучній сім'ї. Але цього можна досягнути при умові, коли хоча б один із батьків із духом християнської жертвенності і любові бере на себе весь тягар виховання дітей і в цьому йому допомагають родичі. Дуже часто позитивну роль можуть відіграти дідусь чи бабуся, хресні батьки та інші члени родини. Вони якось рятують ту прикру ситуацію, впливаючи позитивно на дітей, які не повинні брати до уваги хибні кроки одного зі своїх батьків.

Родина, в якій батько є алкоголіком, мати не повинна дозволяти, щоб діти нехтували його авторитетом, мали до нього ненависть або менше любили. Навпаки, матері слід закликати дітей молитися за оздоровлення чи навернення батька, таким чином надолужуючи "відсутність" батька, як вихователя у сім'ї.

Погано чинять ті батьки, які віддають у чужі руки виховання власних дітей, а самі займаються набуванням матеріальних засобів до життя. У цьому прикладом може послужити сучасне заробітчанство, коли батьки за кордоном запопадливо журяться зароблянням грошей для матеріального добробуту їхніх дітей. Та вони забувають, що виховання дітей відбувається передусім у родинному домі і не грошима, а працею, жертвою, взаєморозумінням і молитвою.

Діти, яких виховують дідусь і бабуся через відсутність батьків, які на заробітках, також є скривджені, бо вони мають право на те, щоб їх виховували батьки. А замість виховання вони отримують від них гроші, іграшки тощо. Таких дітей можна назвати "сиротами при живих батьках".

Молімося, щоб неблагополучних сімей стало менше або взагалі не було, а діти з таких сімей відчули завдяки молитві, жертві і милосердю батьківське тепло і любов, на яке вони з ласки Божої мають право.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

ВОНИ СПІВСТРАЖДАЛИ З ХРИСТОМ (3)

Сотник — поганин, який увірував

Чоловік, який керував стратою, був начальником римської охорони. Під його командуванням перебувала сотня вояків. У переданні говориться, що цей римлянин називався Лонгін.

Ми не знаємо, чим займався Лонгін до того, як потрапив у Палестину. Він міг піти добровольцем в один із походів. Такі вояки, які відправлялися в небезпечні місця, знали, що на них чекає. Всюди, навіть у пустелі, на них чатувала небезпека, бо вбивство римлянина вважалось у євреїв виявом патріотизму (зокрема у Палестині, де римлян вважали за окупантів).

У п'ятницю, напередодні Пасхи, Лонгіну було наказано керувати стратою трьох людей. Я не думаю, що він вперше виконував цей обов'язок. Сотник і його люди, напевно, знали, що робити. Були приготовані хрести — знаряддя ганебної смертної кари. За кожним в'язнем наглядав вояк. Лонгін керував вояками, які наводили порядок у натовпі.

Процесія повільно просувалась вузькими вуличками Єрусалиму. Ось вона минула міські ворота і наблизилась до Череп-місця. Я не думаю, що Лонгін багато наказував по дорозі. Його люди були добре вишколені і дисципліновані. Лонгін був увесь час насторожі і зауважував будь-який підозрілий рух у натовпі, побоюючись, що товариші злочинців намагатимуться визволити їх в останню хвилину. Але нічого такого не трапилось.

Піднявшись на Голгофу, засуджені наблизились до свого кінця. Сильні руки вояків спершу прив'язали кожного до хреста, а потім прибили цвяхами їхні руки і ноги. Лонгін, напевно, був вражений, зауваживши, що Ісус не чинив спротиву. Господь ліг на хрест і, не здригнувшись, дав прибити до нього Свої руки. І коли Його хрест був піднесений і закріплений у ямі, не прокляття, але тільки слова молитви зірвались з Його уст.

Сотник наказав прибити над головою кожного засудженого табличку, на якій було зазначено ім'я і злочин, за який засуджений платить таку високу ціну. Перший раз за цей день Лонгін полегшено зітхнув. Св. євангелист Матей повідомляє нам, що сотник і його вояки приготувались до довгого вартування, бо розп'яті люди на хрестах вмирали повільно.

Я сумніваюсь, що Лонгін звернув увагу на двох інших злочинців. Надто багато людей такого роду він бачив. У центрі його уваги постійно перебував Ісус. На Його обличчі не було страху перед смертю, яка наближалась. Але якась безмірна відвага цього Назарянина захопила римського сотника.

Кожного разу, коли Ісус рухав головою, гострі колючки тернового вінка боляче впивались у Його голову. Але Він не промовив ні слова. Цвяхи пробили наскрізні рани у Його руках і ногах.

Я не думаю, що Ісус багато рухався. Він тільки молився: "Отче, відпусти їм, не знають бо, що роблять". Лонгін мав бути задоволеним від того, що добре виконує наказ Пилата. І у нього не було можливості відмовитися від цієї жахливої роботи! "Отче, прости...". Голос, який він чув, велич, яка відчувалась у цій Людині, надовго затримали його увагу. Щось вивело його з рівноваги.

Лонгін, скоріше всього, не чув, як Ісус сказав: "Я ж, коли від землі буду піднесений, усіх притягну до Себе" (Ів 12, 32). Але він відчув безмежну силу, що виходила з Людини, яку було розп'ято на центральному хресті. Час минав

повільно. Вояки біля підніжжя хреста кидали жереб між собою на Його скривавлений одяг. Чи бачив Лонгін цей хітон, який був "увесь від верху тканим?". Чи думав він про люблячу Матір, яка ткала його для свого Сина?

Один із вояків Лонгіна запропонував товаришам не роздирати хітон на частини. Він заявив, що якщо хітон залишиться нероздертим, то можна більше грошей отримати за нього у гендляра. "Хто буде кидати жереб на нього?" – закликав він. І вояки почали кидати жереб і, на щастя, хітон Божого Сина залишився цілим.

Чи знав Лонгін що-небудь про Ісуса Христа? Він прочитав ім'я Ісуса на табличці, яка була прибита над Його головою на хресті. Чи знав він, що означає слово Спаситель? Лонгін, напевно, дивився на Нього з особливою цікавістю.

Можливо, сотник знаходився поряд з Пилатом, коли той сказав: "Ось чоловік!" (Ів 19, 5). Ніколи ще настільки велична Особистість не стояла перед римським суддею – Він, сильний у Своїй слабкості, всемогутній у день Свого розп'яття, Він, Якого трон – хрест, а терновий вінець – корона Царя царів.

І коли Лонгін стояв і дивився на Ісуса, Бог відкрив йому очі. Темрява закрила сонце. Ніхто не повинен був бачити моменту смерті Христа. Лонгін більше не думав про двох злочинців, які в смертній агонії виривались з хрестів. Але він невідривно стежив за тим, щоб який-небудь Христовий учень не зняв Його тіло з хреста.

Лонгін, напевно, чув слова Ісуса, які були звернені до наверненого розбійника. Можливо, він чув тиху відповідь: "Вірую". Один із вояків взяв тростину, на кінці якої закріпив губку, намочену в оцті, і підніс її до пересохлих уст Ісуса. Але священики, які стояли поряд, глумились над Його агонією: "Лиши, – говорили вони, – побачимо, чи прийде Ілля Його рятувати" (Мт 27, 49).

А потім сотник почув, як Ісус закликав сильним голосом: "Отче, у Твої руки віддаю духа Мого!", – і потім скрикнув: "Звершилось!" (Лк 23, 46). А тоді відбувся великий землетрус. Коли сотник, почувши ці слова і усвідомивши те, що трапилось, то висловив свою віру в Його Божество словами: "Це справді був Син Божий" (Мт 27, 54).

Лонгін тепер знав, що Ісус був Сином Божим. Цими словами римський сотник заявив, що Ісус з Назарету – це Богочоловік. "Божественне терпіння Спасителя і Його смерть потрясли цього поганина. У зраненій Людині, яка висіла на хресті, сотник побачив Сина Божого і визнав свою віру. Таким чином знову було дане свідчення, що наш Спаситель побачить плоди Своєї праці вже тут, на землі. В день Його смерті троє різних людей засвідчили свою віру: начальник римської охорони, чоловік, який ніс хрест Спасителя, і розбійник, який помер на хресті поряд з Ним".

Незвичайним є те, начальник вояків, професійний вбивця злочинців, повірив у Божество Ісуса! Тут, біля підніжжя хреста, Небо відкрилось для нього. Він прийняв Сина Божого, як свого Спасителя, Який веде його до вічного життя.

Ісус притягнув до Себе жорстокого і безсердечного римського сотника і зробив з нього іншу людину. Лонгін виконував те, що вважав своїм обов'язком, але він побачив з очевидністю, що Ісус – це Богочоловік, і прийняв цю очевидність. У серці він міг би сказати: "Боже, вчини мене подібним до Нього". Римський сотник приєднався до тих, які кличуть нас від хреста до Христа.

Підготувала Віра АРІВ
(за книгою Леслі Хардінга "Вони були того дня на Голгофі")

З МОЛИТВОЮ І ПЕРОМ

29 листопада цього року виповнюється 225 років з дня народження першого видатного прозаїка нової української літератури Григорія Квітки-Основ'яненка. Подаємо матеріал про маловідомі сторінки з життя цього письменника.

Козацька старшина та згодом шляхта Слобідського краю у 17-19 століттях відзначалась надзвичайною побожністю. На цьому наголошують всі без винятку історики, які досліджували ту добу. Геніальний проповідник слова Божого Григорій Сковорода, мандруючи Слобожанщиною, знаходив притулок не лише у селянських хатах і келіях харківського Преображенського Курязького, Святогорського і багатьох інших місцевих монастирів, а й у садибах місцевої шляхти – Донців-Захаржевських, Земборських і передусім Квіток – роду, котрий мало не найбільше прислужився колонізації Дикого поля і розбудові Слобідської України.

Найславетніший представник того роду – Григорій Квітка-Основ'яненко, написавши у 1833 році повість "Маруся", започаткує новітню українську літературу. Твір цей написаний такою ж простою слобожанською говіркою, якою розмовляв Григорій Сковорода. Вони були знайомі – пізніше Григорій Квітка-Основ'яненко дуже полюбляв розповідати про їхнє спілкування й дотепно інтерпретувати знамениту Сковородинівську псальму "Всякому городу нрав і права...".

Але не тільки в тому виявилась їх спадкоємність. "Est Deus in nobis" – "Бог у нас самих". Талант і натхнення – то божественна сила. Відомий харківський письменник Григорій Данилевський вказував на вплив "духовних напучень" Сковороди на Квітку. Як і Сковорода, Квітка-Основ'яненко був ревним християнином, носієм кращих духовних традицій і свого роду, і слобідських козацтва і шляхти.

Квітки власним коштом збудували на Слобожанщині чимало храмів, у родині завжди панувала релігійна атмосфера. Цьому багато сприяв близький родич Квіток св. Іосаф Горленко, син прилуцького полковника і дочки гетьмана Данила Апостола. Високосвічена людина (вихованець Київської академії), приятель Григорія Сковороди він, обіймаючи Бєлгородську катедру, часто служив на Слобожанщині, котра входила тоді до складу його єпархії, і бував у домі Квіток.

Академік Дмитро Багалій в "Історії Слобідської України" пише: "Бачимо багато старшини, їх синів, удов та дочок у слобідсько-українських монастирях. Коли ми звернему увагу, наприклад, на рід Квіток, то побачимо, що з цього роду вийшло багато ченців: М. І. Квітка – чернець Курязького монастиря, згодом ігумен того ж монастиря Наркіс, дві ігуменії Хорошевського монастиря – Феофанія і Марія; навіть славетний Грицько Квітка-Основ'яненко був деякий час ченцем".

Висвячував на диякона майбутнього настоятеля Преображенського Курязького монастиря, у якому так любив бувати Сковорода, сам св. Іосаф Горленко, а майбутній класик української літератури Григорій Квітка-Основ'яненко дійсно

був там, щоправда неченцем, а послушником *(кандидатом - прим. ред.)*. Щедро обдарувавши талантом, Господь змалку оберігав його.

Ще будучи немовлям, Квітка-Основ'яненко повністю втратив зір і ніякої надії на зцілення не було. Але чудо сталось: після молитви біля чудотворної ікони заступниці Слобідського краю – Матері Божої Озерянської під час прощі до однойменного монастиря неподалік Харкова п'ятирічний хлопчик прозрів і початкову освіту він здобув у школі того ж харківського Преображенського Курязького монастиря, де ігуменом був Наркіс Квітка.

Шляхи Господні приведуть Григорія Квітку-Основ'яненка до цього монастиря через багато років. Він, офіцер Сіверського карабінерського та Харківського кірасирського полків, подавши у відставку, подає "прошеніє" владиці щойно утвореної єпархії у Слобідській Україні єпископу Христофору Сулимі.

Оригінал "прошенія" досі зберігається у харківському державному обласному архіві, і ось про що там йдеться: "Достигнув 26-летнего возраста и имея от родителей позволение, прошу определить меня в Старохарьковский Преображенский монастырь на послушание в надежде получения монашеского чина. К сему прошению капитан Григорий Федоров сын Квитка руку приложил. 26 апреля 1804 г.".

Послух тривав десять місяців і по тому єпископ Христофор отримав від Квітки-Основ'яненка зовсім неочікуваного листа, адже сам особисто знав ревність послушника: "Ныне же по встретившимся обстоятельствам и чувствуя слабость моего здоровья принужденным себя нахожу оставыть оное намерение". Чому не став Квітка-Основ'яненко монахом, дослідники досі не з'ясували. Ймовірно, він не мислив себе церковнослужителем офіційного московського православ'я, чужого просвітянству і найдієвішого засобу русифікації не тільки слобожан, але і всіх підросійських українців. Господь визначив Квітці-Основ'яненку відродити українську мову і літературу, стати будителем народу, який загарбники на його власній землі презирливо звали "малоросами".

І у своїй творчості Григорій Квітка-Основ'яненко спирався на міцний фундамент слова Божого – у його творах згадуються "Книга житій святих" ("Четьї-Мінеї") владики Димитрія Туптала, "Києво-Печерський патерик", а ще довга низка кантів і псалмів. Письменник виявив себе грунтовним знавцем духовної літератури.

"Можливо з огляду на оцю обізнаність Квітки зі старовиною окремі створені ним картини є такі суголосні літературі українського бароко, – зазначає харківський професор Леонід Ушкалов. – Варто згадати бодай просякнуту молитовним пафосом картину вранішнього пробудження природи у повісті "Маруся". У цих рядках виразно відлунює й прикметне для старого українського письменства величання Творця, й свідомість людської мізерності перед Ним, і благоговіння перед довершеністю та красою Божого творива...".

Для завжди гнаного і забороненого харківського українства Григорій Квітка-Основ'яненко – уособлення національної самосвідомості, потуга до дії. У своїй славетній розвідці "Слобожане" професор М. Ф. Сумцов писав: "З 1906 до 1916 р. існувало в Харкові невеличке товариство – клуб ім. Квітки-Основ'яненка. Воно влаштовувало лекції з українознавства, вечірки для молоді з українською мовою, – маленький, але корисний вогник поміж загальної темряви. Головними діячами цього товариства були: Кост. Бич-Лубенський, Микола Міхновський, Гнат Хоткевич. Працювати доводилось занадто обережно. Хоткевич нарешті був висланий з Харкова "адміністративним порядком".

До 1936 року відправлялись Богослужіння в Івано-Предтеченському храмі в харківському передмісті Основа, родовій садибі Квіток. Молитви в храмі возносились української мовою, бо належав він винищеній комуністами Українській Автокефальній Православній Церкві. Комуністи знищили і все пов'язане в Харкові з іменем Григорія Квітки-Основ'яненка: садибу і тамтешній храм.

Майже нічого не залишилось від Курязького монастиря і його святинь, адже ще у середині 20-х років 20 ст. радянський педагог А. Макаренко влаштував там табір для малолітніх злочинців, який існує і розвивається досі.

Знечещено могилу класика, похованого за християнським обрядом біля церкви на Холодногірському цвинтарі у Харкові. Останки викопали під час ліквідації церкви та цвинтаря і довго переносили з місця на місце, аж доки не прилаштували на сучасному другому міському кладовищі. На жаль, мало хто в Харкові помолиться за Григорія Квітку-Основ'яненка навіть у його ювілей.

Владислав ПРОНЕНКО,
Харків

ГОСПОДЬ – МОЄ УПОВАННЯ

У цій статті хочу поділитися власними спогадами про ревного ієромонаха Студійського Уставу Кипріяна Кирила Шульгана.

Кирило Шульган народився у 1886 році на Радехівщині у Львівській області. В роки Першої світової війни працював деякий час медиком і вже тоді у нього проявилися почуття любові й турботи про своїх ближніх. У молодому віці Кирило вступив до монастиря отців Студитів і під час облечин прийняв монаше ім'я Кипріян. Згодом був рукоположений на священика.

Як і багато греко-католицьких священиків о. Кипріян був засланий після псевдособору 1946 року за відмову підписати перехід на православіє. Заслання відбував у Казахстані, де прожив сім з половиною нелегких років. Неодноразово йому пропонували легше життя у таборі і навіть звільнення, але лише у випадку зради своєї віри. Отець Кипріян цього не зробив. Після відбуття терміну покарання приїхав до України. Якийсь час о. Кипріян нелегально проживав у одних людей. З великими труднощами вдалося йому прописатися у м. Станіславові (нині Івано-Франківськ).

Наша родина проживала у ті часи в Станіславові. Коли мої батьки довідалися про те, що о. Кипріяну загрожує небезпека через проживання у певній квартирі, то вони вирішили взяти його до себе і прописати. В середині 60-х років, протягом чотирьох років, о. Кипріян жив у нашому помешканні. І хоч на нашій вулиці проживали два міліціонери і була велика небезпека, що хтось видасть його, все-таки наші сусіди були добрими християнами і цього не зробили. На підпільні Богослуження, які відправляв о. Кипріян, до нашої квартири приходило чимало людей.

Вже пізніше, коли ми переїхали до Львова, я довідався про те, що о. Кипріян також уже якийсь час проживає у цьому місті. Я часто відвідував його і ми ділилися спогадами про ті нелегкі роки, коли наша Церква була у підпіллі. Отець Кипріян Шульган помер у 1977 році, але у моєму серці надовго закарбувався світлий спомин про цього жертвенного ієромонаха Студита.

Зиновій МАРЧУК,
м. Львів

ШАНОВНА РЕДАКЦІЄ!

Недавно мені потрапила до рук книжка "Переслідувана традиція" о. Василя Ковпака (Львів, 2003 р.), в якій збентежило мене твердження, що наша Церква скороченням тексту Божественної Літургії спричиняє свою кризу. Яка ваша думка на це?

Левко Підгайний,
м. Тернопіль

Коли читати цю книгу, то знайдемо в ній не тільки цей один, а цілий ряд закидів нашій Церкві. А між ними є ніби найсильніший той дуже склепаний закид, про який Ви, п. Левку, згадуєте, що всьому винне скорочення св. Літургії. Ми про це чуємо вже не один і не два рази. Проаналізуємо неправильність цього твердження на основі одного прикладу.

Відомо, що наша українська єпархія св. Івана в Куритибі (штат Парана, Бразилія) дуже динамічна і може послужити за приклад іншим. Вона дала чи не найбільше місіонерів і місіонерок, які виконують своє служіння у США, Канаді, Аргентині, Італії, Німеччині, Англії, Франції і в самій Україні. Троє Василіян вже спочили на українській землі – отці Венедикт Мельник, Августин Діткун і Тарас Олійник.

У Бразилії з дозволу місцевого єпископа Йосифа Мартинця, ЧСВВ св. Літургія із-за душпастирських мотивів була скорочена ще перед Другим Ватиканським Собором. Коли я прибув у липні 1939 року до найбільшої у Бразилії прудентопільської парохії, де треба було деколи і три Служби Божі правити на день, то відразу зауважив, що там співали скорочені антифони, тобто тільки перші стишки. Були тоді ще й інші "скорочення", але тут ніхто з того не робив єресі, як це сьогодні робиться в Україні.

Доказ того, що скорочена св. Літургія не пошкодила виникненню і розвитку родин, з яких вийшли численні покликання до монашого життя, є 350 сестер Служебниць, а крім них ще сестри св. Йосифа, сестри Василіянки, сестри Катехитки св. Анни і численна провінція отців Василіян, які дали багатьох монахів на служіння в американській провінції. Тутешні парафії є чи не найкраще обслужені та впорядковані, і з того випливає, що тут цілком не завадили деякі зміни, яких вимагає церковне життя.

Слід сказати, що скорочення св. Літургії у нашій Церкві, а їх вже не так й дуже багато, ніхто не зробив на власну руку, але затвердив їх і благословив Синод наших єпископів після Другого Ватиканського Собору. Хто слухає своїх єпископів, того не можна звинуватити у тому, що він не тримається свого обряду та традиції.

Отож, ми повинні би журитися іншими "скороченнями", як, наприклад, зменшенням участі молоді у молитовних заходах. У 1933 році у Львові на з'їзд "Українська молодь Христові" зійшлося сто тисяч молоді, а цього року на 70-літній ювілей цього з'їзду заледве прийшло 800 осіб. Отак якраз прийшли "скорочення", і то фактичні.

Коли ж немає зорганізованої молоді й добрих християнських родин при парафіях, то не буде покликань до родинного, священичого і монашого життя. І тут не допоможуть ні жодні довгі св. Літургії, ні церковнослов'янська мова, за яку так бореться автор цієї книжки. Не слід занедбувати рідну вишневу мову, бо тільки зрозумілою мовою ми повинні щиро розмовляти з Богом.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ПСАЛОМ ТЕОДОРУ РОМЖІ

У день перенесення мощів Блаженного Теодора

Богослужінь розмай,
Що славить велич Божу.
Благословенний край,
Що дав владику Ромжу.

Благословенний час,
Що тягне нас з безодні, –
І правлять парастас
Нові отці сьогодні.

Благословенний дзвін
У правди на сторожі,
Де віддають поклін
Свому єпарху Ромжі.

Зненацька все отак:
Професор... трон владичий.
А це Господній знак,
Це поклик таємничий.

Це значить, що обіт
Дає все Закарпаття:
Христовий Заповіт
Нести у тьмі сум'яття.

І Бог вливав снаги
Вести мирян в тумані:
Навколо – вороги...
Він святить храм останній.

Наїзд – і в друзки віз...
Авто – як звір безликий.
Звисає гроном сліз,
Вервечка з рук владики.

Страшніша за чуму
Доба безбожно-люта.
Лікарня... там йому
Принесена отрута.

І плачуть вже за ним
Василіянки-сестри.
І вписує наш Рим
Його в святі реєстри.

Зірвав народ наш дріт –
І гніт упав скажений...
Озорює злий світ
Наш Теодор Блаженний.

Петро ШКРАБ'ЮК

• • •

Блаженний муж, що йде на суд неправих
І там за правду голос свій підносить,
Що безтурботно в сонмищах лукавих
Заціплії сумління їх термосить.

Блаженний муж, що в хвилях занепаду,
Коли заглухне й найчуткіша совість,
Хоч диким криком збуджує громаду,
І правду, й щирість відкрива, як новість.

Блаженний муж, що серед ґвалту й гуку
Стоїть, як дуб, посеред бур і грому,
На згоду з підлістю не простягає руку,
Волить зламатися, ніж поклониться злому.

Блаженний муж, кого за теє лають,
Кленуть і гонять, і поб'ють камінням;
Вони ж самі його тріумф підготовляють,
Самі своїм осудяться сумлінням.

Блаженні ті, котрі не знали годі,
Коли о правду й справедливість ходить:
Хоч пам'ять їх загине у народі,
То кров їх кров людства ублагородить.

Іван ФРАНКО

БОГДАНКОВА МОЛИТВА

Малий Богданко набавився на дворі та прибіг голодний до хати. Мама вже зварила вечерю й подала йому тарільчик кашки з молочком. Богданко дуже любив таку кашку, тож з'їв її з найбільшим смаком. Відтак схилив головоньку на стіл і тільки кліпав оченятами, так хотілося вже спати. Але мати скоренько зігнала його з лавчини та й каже: "Клякай, Богдане, та відмов молитву! Виджу, що вже хочеш спати, то й постелю тобі ліжко!".

Клякнув Богданко та зачав молитися вголос. Але все йому щось перешкоджало. То муха сідала на носик, то кіточку хтось наздоптав, то двері рипнули. Весь час викручувався на всі боки. Та все-таки помолився, а мати подала йому ще мидничку води, щоб ніжки обмив, бо були дуже запорошені. Тепер уже поклався на ліжко, але спати якось відхотілося. Покопирсався під периною на цей бік і на той бік та й каже до дідуся, що читав книжку при столі: "Дідусеньку біленький! А розкажіть мені якої казочки!".

Усміхнувся дідусь, зняв окуляри і промовив: "Добре, синочку! Розповім, та не казочку, а таки дійсну правду. Тільки слухай уважненько, щоб зрозумів усе докладненько!". Богданко приготувався уважно слухати, а дідусь почав розповідати:

"В одному селі жила бідна вдовиця. Чоловік її загинув при стрільцях, тому мусіла сама працювати й для себе й для свого Дмитрика одиначка. Усього ще не вистарчало: й затопити чим у печі, й прибратися, та й хлібця свого не було. Коли вдова ще здужала працювати, то завжди щось принесла до хати. Але одного разу захворіла й вже кілька днів лежала в ліжку. Про себе не дбала, тільки шкода їй було, що Дмитрик голодував.

Одної днини прикликала його до себе та каже: "Піди-но, Дмитрику, на друге село, до вуйка Миколи! Він недавно повернувся з Америки й усього має досить. Кажуть, що навіть чужих спомагає, хто тільки попросить. Будеш його просити, може б, і нам чим підпоміг! Чую, що не скоро буду могти знову сама працювати!"

Послухав Дмитрик маму та пішов. Перейшовся вуличками поміж загороди та спинився коло ґаздівства вуйка Миколи. Тут стояла велика мурована хата під бляхою, стайні, стодоли, стоги й обороги. На оборі припняті гарні коні, корови, а дробу стільки, що й не перелічити.

Обдертий і голодний Дмитрик сперся на ворота і дивився на індиків. Вони повагом ходили по подвір'ю, напушували своє пір'ячко та щось гнівно шипіли. Крилами сягали аж до землі, хвіст укладали у віяльце, а червоні коралі набрякали, як горіхи.

В другому кінці подвір'я вибігла з буряків сіменатенька курочка та тримала в дзюбочку хруща. Друга чубатенька хотіла його відібрати. Смішно бігали по всьому подвір'ю, аж підбігла качечка й хрущика з'їла.

Раптом вгорі щось залопотіло. Дмитрик задер голову догори й побачив на дасі багато голубів. Сиві, червоні, красненькі, біленькі, всі гарненькі.

Вони ходили по стрісі, воркотали, аж Дмитрик усміхнувся. Довгенько так постояв собі.

Задивився на цих голубів, що навіть не зауважив, як вийшов із хати гарно вбраний вуйко Микола та й пішов стежкою в село. Був би й до вечора так стояв, але підійшов до нього наймит і каже: "А йдеш мені, обдертий волоцюго, від воріт! Будеш тут заглядати. щоб вночі щось потягнути?!". Дмитрик, наче збудившись із просоння, пішов ні з чим назад додому".

– А то недбалий і нерозумний хлопчище! – сказав Богданко та зі злості аж підвівся на ліжку. – І знову буде голодувати!

– А так! – притакнув дідусь. – Замість увійти до хати, гарненько привітатися з вуйком і просити його, щоб дав хліба, грошенят, то він заглядав по стріхах. Такі недбалі й нерозумні є всі люди, що замість думати про Бога та просити Його, щоб дав їм ласки, здоров'я та хліба, то вони вустами моляться, а думкою й очима заглядають за мухами та котиками. Нічого не дістануть від Бога, так як Дмитрик від вуйка Миколи пішов із порожніми руками. А колись на страшнім суді підійде до них слуга Божий і скаже: "А йдіть геть, недбалі, від небесних воріт!"

Аж тепер зрозумів Богданко, до чого дідусь розказував йому таке оповіданнячко. Він теж був подібний до цього Дмитрика. Молився нині недбало. Відганяв мушки з носика, оглядався за котиком, споглядав на двері, а не вдивлявся на образ, не думав про розмову з самим Богом. Засоромився, затуливши лице подушкою. Постановив відтепер інакше молитися, щоб ніколи не переступати першої заповіді Божої.

Омелян КВІТ
(з книжки "Божі стежечки", Львів, "Місіонер", 1994)

ОБМІН

П'ятирічна дівчинка не давала спокою батькові, наполегливо випитуючи, що він купить їй, коли поїде до міста. Нарешті батько втратив терпеливість і з докором сказав:

— Купи мені це, купи мені те! Ти думаєш тільки про те, що мають тобі дати твої батьки. А ти, що ти даєш нам?

— Любов, — відповіла дівчинка.

Батько не знав, що далі казати.

Один мільярдер перед смертю тремтячим голосом промовив до своїх спадкоємців:

— Дорогі діти, тепер лишаю...

— Скільки кожному? — спитали всі разом.

Насправді багатою людиною є та, діти якої біжать до неї, коли вона не має нічого. А чого чекаєш ти?

Бруно ФЕРРЕРО
(з книжки "Троянда також важлива", Львів, "Свічадо", 1999)

ПОМЕР ВАСИЛІЯНИН НА ВОГНЕННІЙ ЗЕМЛІ

2 жовтня 2003 року в Буенос-Айресі (Аргентина) на 68-му році життя, 52-му році монашого служіння і 40-му році священства відійшов до Господа по нагороду **о. Дмитро Іван Кащук, ЧСВВ**, член аргентинської Віце-провінції Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці*.

Він був настоятелем резиденції отців Василіян у Берісо неподалік Буенос-Айреса, парохом місцевої української парафії. Навчав основам релігієзнавства у місцевій парафіяльній школі, був керівником Апостольства молитви та спільноти св. Володимира. Також духовно провадив сестер Василіянок на новіціяті в аргентинській столиці.

Вічна йому пам'ять!

ВОНА БУЛА СКРОМНОЮ І ПОБОЖНОЮ

9 жовтня цього року на 74-му році життя і 30-му році монашого служіння відійшла до вічності **сестра Йосафата Стефанія Свінчак,** Згромадження сестер Служебниць Непорочної Діви Марії.

Вона народилася 3 березня 1929 року у с. Мокротин Жовківського району на Львівщині у побожній багатодітній родині. Середню освіту здобула спершу у родинному селі, а потім у Львові.

У 1947-1951 роках навчалася на фармацевтичному факультеті Львівського медінституту. Після його закінчення працювала за фахом на Рівненщині та Львівщині.

У 1973 році, в умовах глибокого підпілля нашої Церкви, вступила до Згромадження сестер Служебниць Непорочної Діви Марії. 17 березня 1974 року відбулися облечини, під час яких прийняла ім'я Йосафата. 23 травня 1976 року склала перші монаші обіти, а 28 серпня 1982 року – вічні.

У час заборони УГКЦ тісно співпрацювала з отцями Василіянами. Вона намагалася духовно допомогти всім, хто цього потребував. Часто приводила до осель підпільних священиків, які уділяли св. Тайни Сповіді, Причастя, Подружжя тощо. Допомагала ліками старшим і хворим людям, бо довгий час, аж до 1990 року, працювала у львівській аптеці №32.

Зі згаданого року аж до літа 2003 року працювала у захристії василіянської церкви св. Онуфрія у Львові.

Сестра відзначалася великою скромністю, тихістю, простотою, добротою і побожністю. У часі важкої хвороби дуже терпеливо переносила все, без найменшого нарікання. Її постава відображала велике упование на Бога та відданість Його волі. Протягом всього життя с. Йосафата Свінчак була вірною Богові та своїй посваті.

Один з численних священиків на її похороні 10 жовтня у церкві св. Онуфрія висловився так: "Свято вона жила, свято й померла".

Вічна їй пам'ять!

с. Емілія ВАНДИЧ, СНДМ

** Це найменша адміністративна одиниця Василіянського Чину у світі.*

МІСІОНАР

Український християнський часопис

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Головний редактор
о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ
о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Заступник головного редактора *Віра Арів*
Відповідальний секретар *Ігор Скленар*
Комп'ютерна верстка *Тараса Бродовича*

Адреса редакції:
м. Львів, 79019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел./факс 72-46-94
e-mail: misionar@lviv.farlep.net

Підписано до друку 27.10.2003
Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0.
Зам. 643

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян "Місіонер".
80300, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 2003

ЗМІСТ

Слово редактора 289
Наміри Апостольства молитви на листопад 290
Наміри Апостольства молитви на грудень 292
К'яра Любіх
"Слово життя" 293
Господь – наш щит 294
Урочистості з нагоди ювілею Папи 295
Мати Тереза – блаженна 295
Завершився Синод єпископів УГКЦ 296
Новоєпископи з колиски покликань 297
Перенесення мощей блаженних 297
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Піст – союзник молитви 298
с. Володимира Максимів, ЧСВВ
Розважання над блаженствами (5) 299
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Символ віри (11) 301
бр. Миколай Микосовський, ЧСВВ
Бесіда з єговістами 302
Стефан Красномовець
Голокост дітей України 304
о. Мелетій Батіг, ЧСВВ
За рідний край 306
Храм свв. Єлисавети і Ольги 308
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Свята Тайна Подружжя (11) 309
Віра Арів
Вони співстраждали з Христом (3) 310
Владислав Проненко
З молитвою і пером 312
Зиновій Марчук
Господь – моє упование 314
Запитують-відповідаємо 315
Поетична сторінка 316
Омелян Квіт
Богданкова молитва 317
Бруно Ферреро
Обмін 318
Помер Василіянин на Вогненній землі 319
Вона була скромною і побожною 319

На обкладинці: храм свв. Єлисавети і Ольги у Львові.

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

КРОСВОРД "БЛАЖЕННИЙ ТЕОДОР РОМЖА"

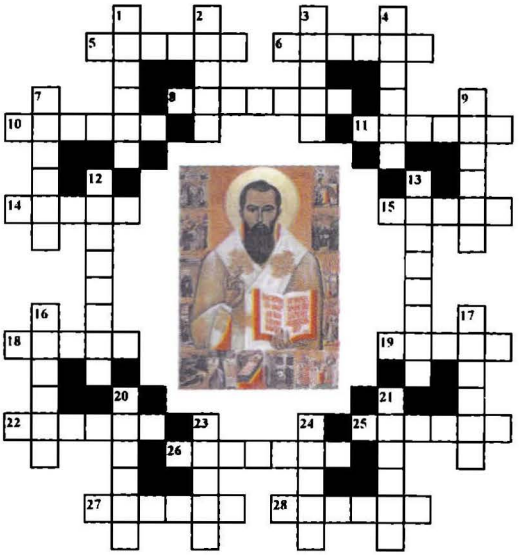

(Три крапки замініть словом)

По горизонталі:

5. Один із отців Йосиф ... , який входив у єпархіальну комісію по беатифікації владики-мученика Теодора Ромжі. 6. Кімната у лікарні, де останні дні перебував владика Ромжа. 8. Головна медсестра у Мукачівській лікарні сестра Теофіла ... . 10. Частина тіла владики, яка найбільше була пошкоджена під час аварії. 11. Особлива увага до чого-небудь. 14. Відпоручник єпископа у парохії. 15. Єпископ Петро ... , з благословення якого Теодор Ромжа почав студії у Римі. 18. "Наша Церква існуватиме тут доти, доки ми сильні – і кожний день ... означає для тисяч і тисяч вірних множину дарів благодаті в Святих Тайнах і з ними вічне спасіння" (із слів єпископа Теодора Ромжі). 19. Ім'я сестри Теодора-Юрія Ромжі. 22. Засновник управління у справах культів Народої Ради у 1945 року Петро ... . 25. Скульптор, автор пам'ятника владиці біля с. Іванівці Закарпатської області. 26. "Блаженні переслідувані за правду, бо їхнє ... Небесне" – останні слова єпископа. 27. Отець Петро ... , який відвідував владику в Мукачівській лікарні. 28. "Його любили всі. Можна з певністю твердити, що не було такої людини, яка б мала про нього негативну думку" – о. ... Гафич, автор спогадів про владику Теодора Ромжу.

По вертикалі: 1. Вірні, які довірені душпастирській опіці пароха чи єпископа. 2. Людина, яка обрала богопосвячений спосіб життя. 3. Папа Іван ... II проголосив владику Теодора Ромжу блаженним у Львові 2001 року. 4. Єпископ-ординарій Олександр ... призначив Теодора Ромжу духівником і професором Ужгородської духовної семінарії. 7. Автор багатьох портретів владики Йосип ... . 9. Митрополит ... Шептицький, про якого згадує Теодор Ромжа у своєму листі до ректора Руссікуму. 12. "Його ... стала приказкою не тільки серед богословів та священиків, жителі міста також знали про неї. Клерики перевіряли свої годинники відповідно до часу приходу о. Ромжі" (із слів професора Ужгородської семінарії Степана Качура). 13. Секретар єпископа о. Андрій ... . 16. Родинне селище Теодора Ромжі – Великий ... . 17. "Деколи відчуваю втому, але ... того, що працюю для Бога, дає силу і свіжість" (із слів блаженного Теодора). 20. Автор книжки "Кир Теодор Ромжа. Життя і смерть єпископа" – о. Ласло ... . 21. Отець Стефан ... – дослідник історії переслідувань Мукачівської греко-католицької єпархії у 20 ст. 23. Село на Закарпатті, в якому було освячено церкву в празник Христа Царя. 24. День, коли урочисто відзначають видатні події, знаменні дати.

Склала Леся Штикало, м. Львів

Відповіді на кросворд "З книги Сираха", вміщений у ч. 10 за 2003 рік:

По горизонталі: 5.Почуття. 6.Початок. 7.Дарунок. 10. Стадо. 13.Докір. 14.Завіт. 16. Сонце. 18.Наука. 19.Давид. 22.Рахунок. 23.Товариш. 24.Повнота.

По вертикалі: 1.Користь. 2.Страх. 3.Потоп. 4.Чоловік. 8.Бджілка. 9.Володар. 11.Закон. 12.Місце. 15.Заколот. 17.Милість. 20.Закид. 21.Голод.

З Богослужень на празник св. Великомученика Димитрія

На Вечірні

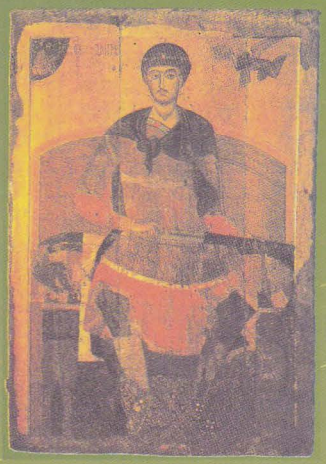

Ти, славний Великомученику Димитрію, – повсякчасне світло твоїй вітчизні, бо невпинно захищаєш її від ворожого нападу і визволяєш від бід та всякої напасті. Тому, Блаженний, вона святкує твою щорічну пам'ять та з вірою і любов'ю хвалить Господа, який тебе прославив.

Ти, святий Димитрію, мученику і страстотерпцю Христовий, як сонце опромінюєш світ чудесами, тож у твій пам'ятний день, Блаженний, всі ми ними втішаємося та з вірою вшановуємо їх велич. Маючи, отже, сміливість до Господа, молися, щоб спасти від погибелі й скорботи душі наші.

Списами, страстотерпцю Димитрію, пробили твої груди за Христа, якому на хресті прокололи бік. Ти бо полюбив його рани, даючи всім непереможне свідчення своєї віри. Тому й гнобитель твій, Великомученику, був подоланий, прийнявши свідчення твого ісповідництва, Страстотерпцю Христовий.

Сьогодні скликає нас всесвітнє торжество Страстотерпця. Нумо, прийдіть усі вірні і світло святкуймо його пам'ять, кажучи:

Радуйся, бо ти вірою роздер ризу нечестя, огорнувши себе духом мужності!

Радуйся, бо ти, даною тобі єдиним Богом кріпкістю, знищив ворожі затії!

Радуйся, бо ти ранами свого тіла унаочнив нам блаженні Христові страждання!

Умолюй його ти, мучеників славо, Димитрію, щоб визволитись нам від видимих і невидимих ворогів та щоб спаслися душі наші.

Великого захисника в напастях придбав у тобі ввесь світ, могутній Страстотерпцю, що перемагаєш поган. Як побив ти Лієву гордість й додав відваги на подвиг Несторові, так, святий Димитрію, молися Христу Богу, щоб подав нам велику милість.

Струмками крові твоєї, Димитрію, Бог обагрив Церкву, давши тобі непереможну кріпкість та зберігши непошкодженим твоє місто, бо ти – його твердиня непохитна.

"Молитвослов", Рим-Торонто, 1990